

NORDRE LAND
KOMMUNE

Handlings- og økonomiplan 2019- 2022 med budsjett 2019

Nordre Land kommune

Innhold

1. Innledning	3
2. Kommuneplanens handlingsdel	4
2.1 Næringsutvikling og turisme	5
2.2 Oppvekst og utdanning	6
2.3 Helse, omsorg og velferd	7
2.4 Klima, miljø og areal.....	7
2.5 Bolig og nærmiljø	9
2.6 Kultur og frivillighet.....	10
2.7 Kommunen som organisasjon.....	10
3. Økonomiplan 2019-2022	12
3.1 Innledning	12
3.2 Ståstedsanalyse.....	13
3.3 Sentrale føringer	21
3.4 Økonomiske mål	23
3.5 Budsjett 2019.....	26
3.6 Investeringsprogram 2019-2022.....	40
4. Budsjett 2019 i tall	48
4.1 Budsjettskjema 1A – drift 2019.....	48
4.2 Budsjettskjema 1B – driftsbudsjettet 2019.....	49
4.3 Budsjettskjema 2A – investering 2019.....	50
4.4 Budsjettskjema 2B – investeringsbudsjettet 2019.....	51
4.5 Budsjettskjema 1A – drift i planperioden.....	52
4.6 Budsjettskjema 1B – drift i planperioden.....	53
4.7 Budsjettskjema 2A – investering i planperioden	54
4.8 Budsjettskjema 2B – investeringsbudsjett i planperioden	55
4.9 Økonomiske oversikt – drift.....	56
4.10 Økonomisk oversikt - investering.....	58
5. Gebyr og betalingssatser 2019	60

1. Innledning

En sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for god og framtidsrettet tjenesteproduksjon. En sunn kommuneøkonomi krever at forholdet mellom inntekter og driftskostnader og investeringer er bærekraftig over tid. Det har i denne budsjettplanen vært nødvendig å justere ned kostnadene for å fortsatt kunne møte framtiden med trygge og gode tjenester til innbyggerne i Nordre Land kommune. Og på tross av at budsjettarbeidet har vært utfordrende vil vi i all hovedsak videreføre det gode tjenestenivået som er bygget opp i Nordre Land kommune.

Den kommunale tjenesteytingen er i større grad preget av samhandling på tvers av tjenesteområdene. Det er en positiv utvikling som bidrar til høyere kvalitet på tjenesteytingen. For barn og unge vil kommunen ta i bruk nye metoder for å sikre rett tjenester til rett tid, koordinert mellom ulike instanser. Dette arbeidet skal videreføres inn i økonomiplanperioden.

Ett generelt utviklingstrekk er at flere oppgaver og større ansvar for behandling av pasienter overføres til kommunene. Det er knyttet usikkerhet til omfang og faglig behov innen psykisk helsearbeid etter omlegginger i spesialisthelsetjenesten. Kommunen vil i 2019 kartlegge behovene, og starter opp med en styrking av den tverrfaglige tjenesten sammen med helse og omsorg.

Helse og omsorg i Nordre Land kommune yter tjenester av høy kvalitet og med god ressurs-utnyttelse. Uten den framtidsrettede satsingen på velferdsteknologi og hverdagsrehabilitering måtte tjenesten vært betydelig oppbemannet. Det er en stor vekst i antall innbyggere med hjelp fra hjemmetjenesten. Satsingen på livsglede er av stor betydning for innbyggere i Nordre Land kommune, arbeidet skaper engasjement og stolthet for kommunen vår

Det er stabilt god kvalitet på tilbudet i de kommunale barnehagene. Kommunen har full barnehagedekning og engasjerte ansatte som aktivt arbeider med kompetansehevende tiltak som kommer barna til gode. Det er behov for noe oppgradering av uteområdene, og dette er det funnet rom til i investeringsbudsjettet. Endringer i behov blant barn i barnehagen er hensyntatt i budsjettet.

Innenfor grunnskolen er målrettede tjenester til barn med behov for spesialundervisning styrket. Selv om tjenesten har redusert det totale antallet årsverk, vil Nordre Land kommune holde lærertettheten innfor normen. Skolen opplever å ha redusert tjenestenivået. Arbeid med grunnleggende ferdigheter, riktig kompetanse og riktig organisering vil være avgjørende for å nå målsettingene for skolens arbeid. Satsningen på digitale læringsverktøy fortsetter. Dette gjelder både anskaffelse av ipad og PCer, men også innkjøp av programvare og kursing av undervisningspersonale. Videre i planperioden er det lagt opp til en storstilt satsning på barn og ungdom ved at Torpa barne- og ungdomsskole skal rehabiliteres i perioden 2020 – 2021.

Nordre Land er en kulturkommune, med bredt og godt utvalg av tilbud for alle aldersgrupper. Dette er viktig forebyggende arbeid som i all vesentlig grad videreføres i budsjettplanperioden.

I økonomiplanperioden satser vi på næring. I løpet av 2018 har Land utvikling startet opp, og kommunen har også styrket utviklingsenheten med næringskonsulent. Kommunen legger til rette for næring med støtte og bidrag gjennom næringsfond, gjennom satsing på bredbånds-utbygging, regulering av arealer i sentrum og satsing på utvikling i fjellet.

Nordre Land kommune har tatt over vann- og avløpsanlegg i Synnfjellet og vil eie og drifte dette. Med nylige vedtatte kommunedelplaner i Synnfjellet, legger kommunen til rette for en storstilt satsning. Nå står reguleringsplaner i dette området for tur, og kommunen starter opp med utbyggingsavtaler.

Satsingen vil komme innbyggerne i Nordre Land kommune til gode, og det legger grunnlag for styrking av framtidige inntekter til kommunen.

2. Kommuneplanens handlingsdel

I følge Plan- og bygningsloven skal det utarbeides en handlingsdel knyttet til kommuneplanens samfunnsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Handlingsdelen skal revideres årlig. Handlingsdelen er en mer konkret beskrivelse av hvordan mål og strategier fra kommuneplanens samfunnsdel skal følges opp i fireårsperioden, og den omhandler i første rekke kommunen og de kommunale sektorer som er underlagt kommunestyret.

Kommunestyret i Nordre Land vedtok ny samfunnsdel til kommuneplanen i februar 2018. Med en fersk kommuneplan, er det viktig at innholdet i handlingsdelen er nært knyttet opp til planen for å holde de nylig vedtatt målene og strategiene fra den overordnede planen varme og aktuelle. På den måte vil samfunnsdelen bli den overordnede ledetråden i arbeidet i kommune. Ved å løfte fram de målsetningen og det vi ønsker å oppnå som ble prioritert som de viktigste områdene de neste årene, blir vi påminnet de overordnede målene om hvor Nordre Land-samfunnet skal bevege seg også den neste fireårs-perioden. Kommuneplanens handlingsdel skisserer også de strategiene som skal følges for å kunne nå målene. Disse strategiene er viktige verktøy i arbeidet med virksomhetsplaner og planer på det enkelte tjenesteområdet, for at Nordre Land kommune sammen skal jobbe mot det de langsiktige målene som er skisser i samfunnsdelen.

Nordre Land kommune har tidligere år hatt styringskort. Styringskortet skulle være politikernes bestilling til rådmannen, knyttet til utvalgte, målbare parametere. Styringskortene ble brukt for å rapportere på måloppnåelse. De siste årene var styringskortene vært nært knyttet opp mot Kommunebarometeret. Med til dels store endringer i presentasjonen av KOSTRA-tallene og Kommunebarometeret, ble styringskortene etterhvert mangelfulle. Handlingsplan for 2019-2022 har derfor ingen styringskort som vedlegg.

Visjon

Ekte landsbyliv og levende grender

Overordna mål

Livskvalitet og bærekraftig utvikling

Livskvalitet i Nordre Land handler om å ha et godt liv; både det å ha et aktivt liv, å kunne realisere seg selv i arbeid og fritid, og å kunne oppleve en god helsetilstand og personlig trygghet.

Bærekraftig utvikling i Nordre Land handler om å styre utviklingen slik at vi ivaretar våre behov i dag, uten at det reduserer mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov. En utvikling og vekst som tillater at tilgjengelige ressurser kan brukes i dag, men med et langsiktig perspektiv til grunn.

De overordna målene om **livskvalitet og bærekraftig utvikling** skal ligge til grunn for all virksomhet i kommunen, og i utviklingen av samfunnet. Den samlede innsatsen innenfor de utvalgte samfunnsområdene, vil avgjøre om overordna mål, og mål innenfor samfunnsområdene oppnås.

Utvalgte samfunnsområder i Nordre Land:

- Næringsutvikling og turisme
- Oppvekst og utdanning
- Helse, omsorg og velferd
- Klima, miljø og areal
- Bolig og nærmiljø
- Kultur og frivillighet

2.1 Næringsutvikling og turisme

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Økt verdiskaping og flere arbeidsplasser.• Landsbyen Dokka skal utvikles videre som et attraktivt og levende handelssentrum.• Fortsatt høy produksjonen fra biobaserte næringer.• Et godt tilrettelagt utviklingsmiljø for etablering av biobasert næringsliv.	• Støtte videreutvikling av kommunens eksisterende bedrifter, blant annet innenfor næringer der kommunen har fortrinn; skog, landbruk og tre, industribedrifter innen metallbearbeiding, interiører, betong og bedrifter i entreprenørbransjen og transportbransjen.

• En bærekraftig hytte- og destinasjonsutvikling.	• Bidra til godt samarbeid mellom skole og næringsliv. • Bidra til arenaer for kompetanseutvikling i næringslivet og økt samhandling mellom bedrifter som kan ha synergieffekter av samarbeid • Bidra til samarbeid mellom næringsliv og forsknings- og utdanningsinstitusjoner. • Stimulere til nyskaping og etablerervirksomhet, gjennom veiledning og kompetansemegling, å støtte opp om Landsbyen Næringshage, forvalte Næringsfond og andre støtteordninger og samarbeid med Gjøvikregionen Utvikling. • Støtte opp om utviklingstiltak, markedsføring og profilering som er viktig for å fremme. Land som reiselivsdestinasjon. Samt å støtte opp om videreutviklingen av arrangementer både i Synnfjellet, ellers i kommunen. Legge til rette for at den enkelte hytte blir bruke flere døgn i året. • Utvikle et samarbeid med kompetansemiljøer som NTNU, Raufossmiljøet, og andre viktige aktører, som kan bistå bedrifter i Nordre Land i sitt utviklingsarbeid. • Sikre tilgang på tilstrekkelig og varierte næringsarealer. • Fokus på grønn utvikling innen reiseliv og andre næringer der det er naturlig.

2.2 Oppvekst og utdanning

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Et godt oppvekstmiljø og gode utviklingsmuligheter for alle barn og unge. • En barnehage og skole som ser det enkelte barns muligheter, slik at de rustes til å mestre livet sitt. • Læringsresultater på linje med landsgjennomsnittet. • Flest mulig skal kunne fullføre en videregående opplæring på hjemstedet.	• Styrke det tverrfaglige samarbeidet for å sikre kvalitet, utvikling og riktig kompetanse i alle tjenester. • Utvikle samarbeidet med foresatte. • Styrke leken som læringsarena. • Skape motivasjon og mestring gjennom praktisk, variert og relevant opplæring. • Sikre trygge og gode læringsmiljøer i barnehage og skole.

	• Legge til rette for fysisk aktivitet i barnehage og skole, gjennom et variert fritidstilbud. • Styrke funksjonell bruk av digitale verktøy. • Styrke samarbeidet mellom Nordre Land kommune og fylkeskommunen med hensyn til opplæringstilbudet på Dokka videregående skole.

2.3 Helse, omsorg og velferd

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Innbyggere i alle livsfaser opplever god helse og trygghet i et aktivt og sosialt liv der barn og unge vokser opp med trygghet og omsorg. • En god folkehelse med fokus på tidlig innsats, forebygging, og mestring i alle aldersgrupper. • Økt sysselsetting og reduksjon i antallet uføretrygdede.	• Sikre god kapasitet og kvalitet i tjenesten, og utvikle nødvendige behandlingsplasser. • Utvikle og ta i bruk nye løsninger som bidrar til at alle kan bo i eget hjem så lenge som mulig. • Tilrettelegge for varierte boformer, som sikrer trygghet og sosial aktivitet. • Legge til rette for økte muligheter for sysselsetting av grupper som har vanskelig med å komme inn i ordinært arbeidsliv. • Samarbeide på tvers av fag og avdelinger, og med pårørende og frivilligheten for å skape en god oppvekst og et godt liv for flest mulig.

2.4 Klima, miljø og areal

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Ren luft og rene vassdrag med god økologisk tilstand. • En arealbruk som sikrer et attraktivt lokalsamfunn og bærekraft på sikt. • Bidra til at nasjonale og internasjonale klimamål kan nås. • Bygg med fornybare materialer, og bruk av fornybar energi.	• Redusere klimagassutslippene fra kommunens virksomhet. • Redusere forurensende utslipp fra avløpsanlegg, landbruk og andre kilder. • Legge føringer for bruk av fornybare byggematerialer og vannbåren varme, med fornybare og fortrinnsvis kortreiste energikilder. • Sikre oppdaterte og aktuelle arealplaner. • Legge til rette for friluftsliv og fysisk aktivitet.

	• Fokus på «Grønt reiseliv» og hytteutvikling- muligheter for å utvikle «grønne» produkter og tjenester. • Det utarbeides et klimaregnskap for å kunne ta stilling til om klima- og energiplan skal revideres. • God tilgang på attraktive, aktuelle og trygge utbyggingsområder. • Reviderte arealplaner.

2.4.1 Planoversikt

Plan/tema	Vedtatt	Vurdering
Kommuneplan		
Planstrategi	Sak 101/16	Lages i første år etter kommunevalg (2020)
Kommuneplanens samfunnsdel 2012-2020	Sak 14/12	
Kommuneplanens arealdel 2016-2027	Sak 17/16	Videreføres i perioden
Handlings- og økonomiplan med budsjett		Rulleres årlig - høst
Temaplaner		
Energi- og klimaplan	Ny	Vedtas 2019
Kommunal plan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2017-2020	Sak 89/16	Revideres hvert 4. år (2020), årlig rullering
Plan for strategisk kommunikasjon	Ny	Vurderes oppstart 2019
Strategisk nærings- og utviklingsplan (SNU)	Ny	Utarbeides i 2019
Trafikksikkerhetsplan	Ny	Vedtas i 2018
Hovedplan VA		Rulleres i 2019
VA-plan Synnfjell syd	Ny	Utarbeides med vedtak i 2018
VA-plan Synnfjell Øst	Ny	Vedtatt, Kdelplan Synnfjell Øst
Tiltaksplan for folkehelse 2016-2019	Sak 54/16	Rulleres i perioden
Strategiskplan for Nordre Land skolen mot 2025	Ny	Vedtatt juni 2018
Sti- og løypeplan	Ny	2020
Landbruksplan	Ny	2022
Beitebruksplan	Ny	2020
Kulturminneplan	Ny	2021
Plan for biologisk mangfold	Ny	2024

Plan og kartlegging av friluftsområder	Ny	2023
Kommunale arealplaner		
Kommunedelplan Aust Torpåsen		Oppstart 2020
Kommunedelplan for Synnfjell øst		Vedtatt 2018
Områdereguleringsplan Dokka sentrum		Oppstart 2019/2020
Områdereguleringsplan Landmoområdet		Oppstart 2020/2021
Områderegulering Dokka øst		Oppstart 2021/2022
Områderegulering Dokka vest		Vedtatt 2019/2020
Reguleringsplaner for Vann og avløp, fellestiltak Synnadalen		Oppstart ved vedtak av kommunedelplan Synnfjell Øst
Reguleringsplan for fellestiltak i Synnfjell Øst		Oppstart 2019/2020
Reguleringsplan avløpsrensaneanlegg Synnadalen		Oppstart desember 2017 - planprogram
Oppheving av gamle reguleringsplaner i Synnfjell Øst		Vedtatt
Reguleringsplan for Vølstad – parkeringsplass		Vedtatt 2018/2019
Revidering av reguleringsplan Tonlia		Vinter 2018/2019
Revidering av reguleringsplan Holtelia		Vinter 2019

2.5 Bolig og nærmiljø

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Økt innbyggertall i kommunen som helhet, og ute i grendene. • Landsbyen Dokka fremstår som et særdeles attraktivt <i>områdesenter</i>, med et mangfold av tilbud og mange gode landsbyrom. • Et differensiert boligtilbud tilpasset ulike aldersgrupper og familier, med vekt på nærhet til tjenester og med gode sosiale møteplasser. • Tilrettelagte vakre boligområder og nærmiljøer med god byggeskikk og	• Jobbe med å videreutvikle Landsbyen Dokka. • Områdeplanlegging av Dokka sentrum, som ivaretar ulike arealbehov, samt mål og retningslinjer for utviklingen. • Synliggjøre/markedsføre kommunen som en attraktiv bo- og etableringskommune. • Stimulere til samarbeid mellom offentlige myndigheter og private aktører om utbygging av tilstrekkelig

bruk av miljøvennlige materialer og med en energibruk basert på fornybare ressurser.	antall boliger for ulike grupper, med ulike behov. • Sikre trygge skoleveier, godt kollektivtransporttilbud og ordninger for at unge og eldre trygt kan ferdes på dagtid/kveldstid.

2.6 Kultur og frivillighet

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
• Aktivt og variert kulturtilbud. • Veldrevne frivillige organisasjoner med høye medlemstall og stor aktivitet. • Attraktive sosiale møteplasser. • God integrering av innflyttere. • Gode muligheter for fysisk aktivitet der folk bor.	• Innovativ og utviklende satsing innen kultur, idrett og fysisk aktivitet. • Bruke kommunale tilskuddsordninger som stimulas, og legge til rette for frivillige organisasjoner og uorganiserte aktiviteter. • Drifte og videreutvikle egne kulturtiltak. • Legge til rette for at frivilligheten kan drive aktivt og selvstendig. • Bidra til å opprettholde sosiale og kulturelle møteplasser.

2.7 Kommunen som organisasjon

Målsetninger:	Strategier for å nå målene:
Under det overordna målet om Livskvalitet og en bærekraftig utvikling, er kommuneorganisasjonens mål; Innbyggerne opplever tjenesten som god og nyttig og de gis med en god faglig kvalitet. Økonomimål: Et netto-driftsresultat, en egenfinansiering av investeringer og et nivå på disposisjonsfond som sikrer en sunn kommuneøkonomi og et handlingsrom for utvikling.	• Nordre Land kommune skal ha god økonomistyring og økonomisk handlefrihet til utvikling og forbedring. • Organisasjonen skal ha kompetente og deltakende medarbeidere som gjennom medarbeiderskap og ledelse, både tar og får ansvar. • Nordre Land kommune skal ha en effektiv og veldrevet moderne organisasjon, som henter ut gevinster ved kontinuerlig forbedring (Lean mm.) og innovasjonsaktiviteter (digitalisering, velferdsteknologi mm.). • Organisasjonen skal preges av fleksibilitet, omstillingsevne og samarbeid i tråd med arbeidsgiverpolitikken. • Nordre Land kommune skal vurdere behov for nye interkommunale

	samarbeidsformer i regionen som kan bidra til løsninger for innbyggerne og kommunene med bedret kvalitet, kvantitet og kostnadseffektivitet. • Åpenhet og god kommunikasjon skal prege all kommunal virksomhet.• Nordre Land skal drive en aktiv omdømme- og rekrutteringspolitikk.

3. Økonomiplan 2019-2022

3.1 Innledning

Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet, gi en fireårig realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperiode, vise balanse for hvert av årene i økonomiplanen og inneholde utviklingen i sentrale økonomiske størrelser.

Arbeidet med økonomiplan 2019-2022, ble påbegynt i juni 2018. Regjeringen la fram Kommuneproposisjonen i mai, som dannet grunnlaget for framskrivninga av 2018-budsjettet. Til formannskapetets budsjettseminar 25. oktober, la rådmannen fram et forslag til budsjett for 2019 basert på framskrevet budsjett, vedtatte tiltak i OU-prosessen og konsekvensjusteringer som har blitt kjent i løpet av driftsåret 2018 eller som følge av statlig føringer. Konsekvensene av statsbudsjettet som ble lagt fram 8. oktober er innarbeidet.

2019-budsjettet legger opp til en budsjettering etter nettorammer. Med et sterkere fokus på rammebudsjettering, oppnår man at diskusjonen politisk vil kunne dreie seg mer om de store linjene heller enn en politisk prioritering av enkelttiltak, da det er konsekvensene av vedtatte rammer som er blitt presentert.

I økonomiplan 2019-2022 ligger det inne mål knyttet til viktige økonomiske størrelser i kommuneregnskapet. Måltallene på netto driftsresultat, egenfinansiering av investeringer og styrking av disposisjonsfondet følger av sist vedtatte handlings- og økonomiplan, og legger premissene for også denne planen, og dermed også for budsjett 2019. Målene definerer en "sunn", eller bærekraftig kommuneøkonomi.

Arbeidet med økonomiplan 2019-2022 har vært utfordrende. Dette har medført at hovedfokuset i arbeidet har blitt budsjett 2019, for å kunne legge frem et budsjett i balanse. Etter framskrivning var det en utfordring på ca. 6,7 mill. for å komme i balanse. Med innarbeiding av konsekvensjusteringer var utfordringen økt til ca. 22 mill. Og i tillegg kom nye tiltak. Dette viser at det er gjort betydelige reduksjoner på utgiftssiden for å kunne legge frem et budsjett i balanse. Dette vil gå ut over noe.

Økonomiplan 2019-2022 er utarbeidet med de forutsetningene for fremtiden som er kjent. Neste års budsjett er år 1 i planperioden. Siden arbeidet med budsjett for 2019 har vært utfordrende, så har mye av fokuset i arbeidet med økonomiplanen derfor vært planens første år. At arbeidet var så utfordrende har allikevel gjort at de siste årene i planperioden har fått oppmerksomhet. Økonomiplanarbeidet har synliggjort de store økonomiske utfordringene vi står ovenfor i årene som kommer. Dette har medført at det i en forlengelse av budsjettarbeidet denne høsten, vil starte opp et arbeid med neste års økonomiplan allerede i januar. Foreløpig arbeidstitel på dette arbeidet er «Nordre Land inn i framtiden». Ved å starte opp økonomiplanarbeidet for perioden 2020-2023 allerede i overgangen 2018-2019, vil en få muligheter til å ha gode prosesser og gjøre langsiktig smarte grep og finne de gode løsningene, for at Nordre Land kommune også i framtiden skal kunne tilby sine innbyggere gode tjenester.

For å kunne legge frem en økonomiplan for 2019-2022 i balanse, er det gjort flere grep. Det er lagt inn en forventning om effektivisering på alle tjenesteområdene og administrasjonen på 0,5 %. Dette er samme effektivitetsforventning som staten har til kommunene, og som ligger inne i rammetilskuddet til kommunene.

Samtidig som enhetene har fått redusert sine rammer, har også fellesinntekter som skatt- og rammetilskudd blitt budsjettert på linje med forventningene i statsbudsjettet. Fellesinntekter og fellesutgifter som renter, avdrag osv. er budsjettert med nøkterne forventninger på utgiftssiden, og inntektene er utnyttet fullt ut innenfor det som er realistisk å kunne forvente på nåværende tidspunkt.

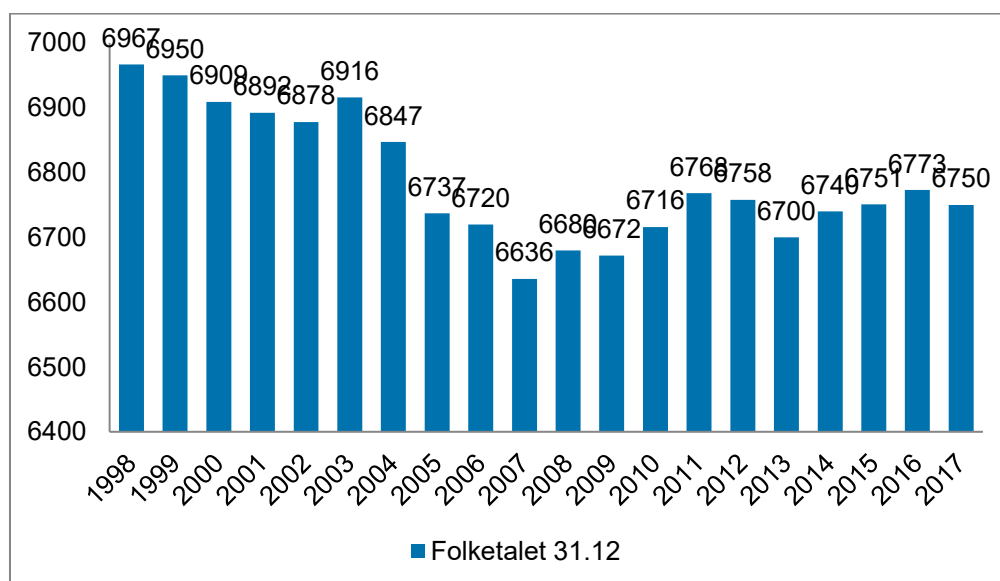
Hele planperioden fra 2019 til 2022 er i sin helhet saldert og tjenesteområdenes nettorammer fremgår i sin helhet i kap. 4.5.4. Den foreløpig bevilgning til renovering/bygging av Torpa barne- og ungdomsskole i 2020 medfører økte rente- og avdragskostnader i driftsbudsjettet på kr 8,6 mill. som kommer i tillegg til framskrevne utgifter. Dette medfører utgifter utover forventet inntektsøkning. Nødvendige omstillinger og strukturendringer som følge av denne kostnadsveksten, er vist på det enkelte tjenesteområdet. Samlet utgjorde utfordringen for 2021 kr 10,6 mill.

3.2 Ståstedsanalyse

3.2.1 Befolkningsutvikling

Folketallet i Nordre Land var pr 01.01.2018 6.750. Befolkningsutviklingen fra 1998 er som følger:

Figur 1: Årlig befolkningsutvikling i Nordre Land kommune fra 31.12.1998 til 31.12.2017. Kilde SSB.

Innbyggertallet i Nordre Land kommune sank fra 1998 og frem til 2002, for så å øke igjen noe i 2003. Etter 2003 sank antall innbyggere relativt mye frem til 2007. Fra bunnåret 2007, med 6.636 innbyggere pr 31.12, har pilen pekt oppover igjen. Siden 2011 har antallet igjen blitt redusert til 6.700 i 2013. Fra 2014 var det igjen en gledelig økning i folketallet i Nordre Land frem til i fjor, da det var 6.773 innbyggere ved inngangen til 2017. Ved inngangen til 2018 var antallet nordrelendinger litt ned, og det var 6.750 innbyggere i Nordre Land ved inngangen til 2018. Etter første halvår 2018 var antallet innbyggere i Nordre Land ytterligere redusert med 40 personer, slik at det var 6.710 nordrelendinger pr 01.07.2018.

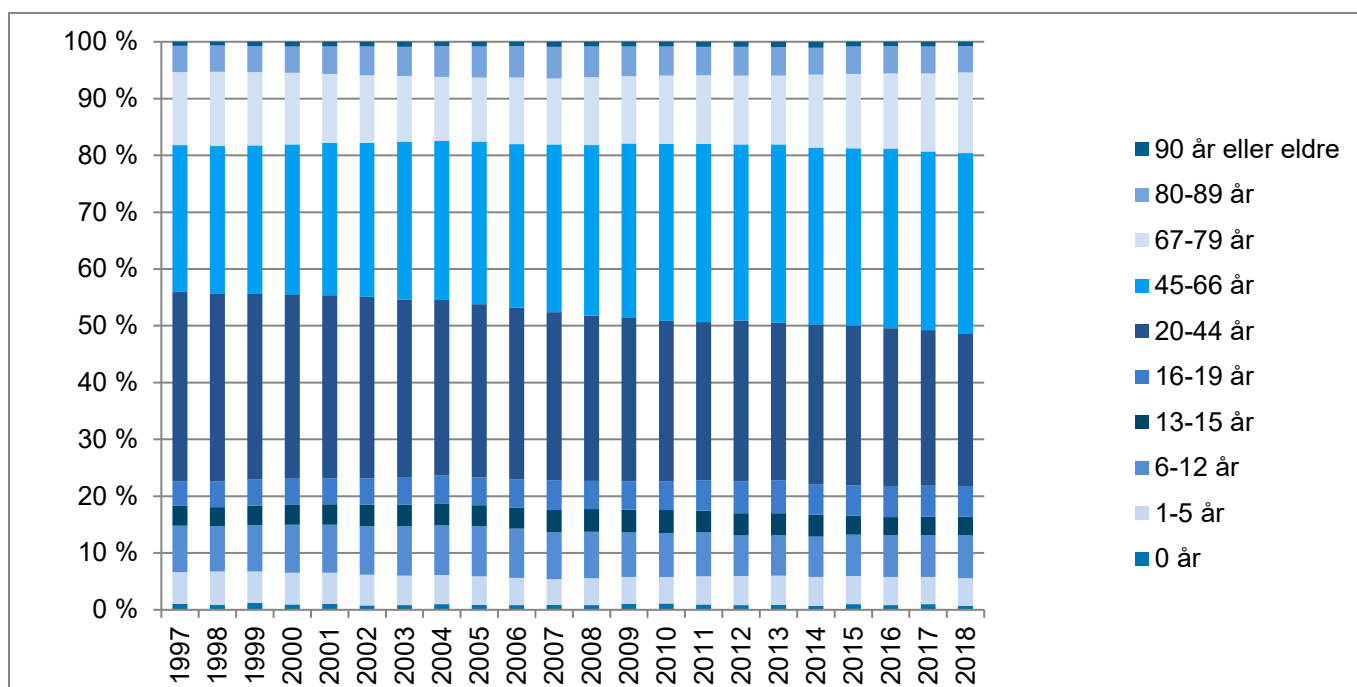
Nordre Land kommune har fødselsunderskudd hvert år. Det betyr at det fødes færre barn i kommunen enn innbyggere som dør. År med befolkningsvekst er nettoinnflyttingen større enn fødselsunderskuddet. Flyttestrømmen inn og ut av kommunen er relativt stor.

Stabil befolkningmengde og helst befolkningsvekst er helt vesentlig for kommunen. Både for å skape et attraktivt lokalsamfunn, men også for å sikre kommunens andel av kommunesektorens frie inntekter. Innbyggertilskuddet, som er et flatt tilskudd på innbygger, er i 2018 kr 24.192,-. I statsbudsjettet for 2019 er innbyggertilskuddet kr 24.710,-. I tillegg til disse inntektene kommer skatteinntekter/inntekter fra skatteutjevningen, som i det store bildet utgjør omtrent samme sum som innbyggertilskuddet. Innbyggertilskuddet inkludert utgiftsutjevning og inntektsgarantiordningen, blir beregnet ut fra innbyggertallet per 1. juli 2018.

Kommunene får inntektsutjevning (skatteutjevning) etter folkemengde 1.1 i utbetalingsåret, det vil si at det er folkemengden 1. januar 2019 som ligger til grunn for utbetalingen av inntektsutjevninga i 2019. En reduksjon i antall innbyggere gir seg derfor direkte utslag i mindre overføringer fra staten.

3.2.2 Befolkningssammensetning

Når en skal se på hvordan befolkningsendringene vil slå ut økonomisk og i behovet for kommunale tjenester, er sammensetningen av befolkningen en vesentlig faktor.

Når man ser på utviklingen i befolkningssammensetningen i Nordre Land fra 1997 og frem til i dag, er det ingen store endringer. Men det er allikevel endringer som påvirker omfanget av tjenestetilbudet og inntektsoverføringene i rammetilskuddet.

Andelen barnehagebarn er relativt stabil, men trenden er noe synkende. Antallet barn i barnehagealder (1-5 år) variere noe, og er i 2018 20 barn færre enn i 2012 og 63 færre enn ved inngangen til år 2000. Andelen barn i grunnskolealder var økende inn på 2000-tallet, men har vært jevnt synkende siden 2003 og frem til i 2017. I 2018 utgjør barn i alderen 6-15 år 10,81 % av befolkningen. Antallet barn i grunnskolealder variere noe fra år til år, men antallet har vært synkende med andelen. I 2004 var det 865 barn i alderen 6-15 år, mens det i 2018 er 730 barn i samme alderen i Nordre Land kommune.

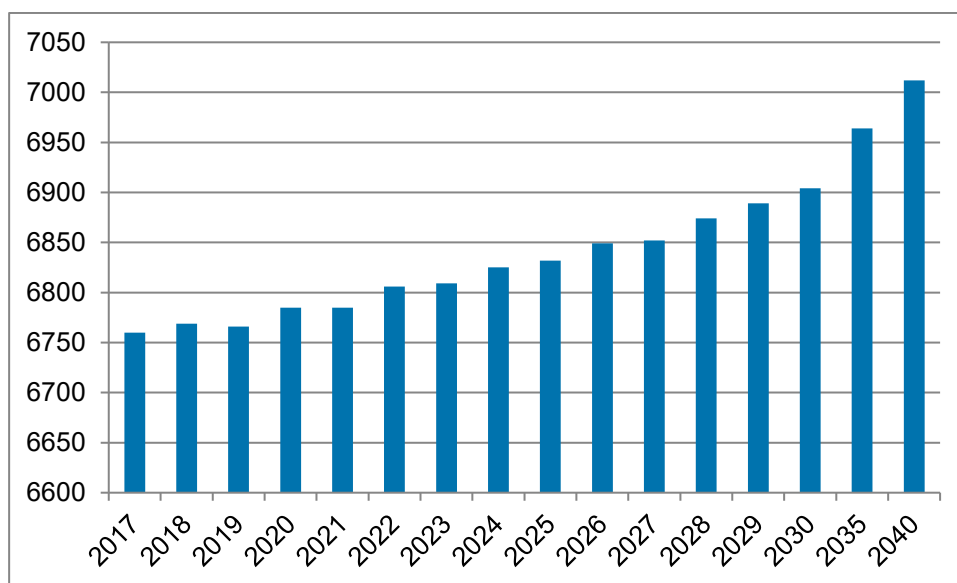
Andelen av befolkningen i yrkesaktiv alder, alderen 20-66 år, er relativt stabil i perioden, med tendere litt ned. Det som har endret seg mye fra før 2000-tallet og frem til i dag, er at andelen av befolkningen i alderen 20-44 år har gått relativt mye ned mens andelen 45-66 år har økt. Hvis en sammenligner tallene i 1997 med 2018, var det i 1997 2345 20-44 åringer i Nordre Land, mens det var 1802 45-66 åringer. I 2018 er de tilsvarende tallene 1816 personer i alderen 20-44 år og 2148 i alderen 45-66 år. Dette betyr at det er en større andel av de i yrkesaktiv alder som nærmer seg pensjonsalder og som etter hvert vil kunne få behov for flere kommunale tjenester knyttet helseutfordringer som følge av alderdom.

Antallet pensjonister, eldre over 67 år, var synkende frem til 2009, og har siden det økt jevnt. Det er antall innbyggere mellom 67-79 år som øker mest i perioden. I 2018 var det 959 innbyggere i Nordre Land som var 67-79 år, til sammenligning var det i 2009 790 personer. Antallet 90 år og eldre har vært jevnt økende siden 1997 og frem til og med 2014, men er igjen gått noe ned siden da. Men en befolkningsnedgang totalt sett vil et økende antall eldre, og da særlig aldersgruppen 67-79 år, utgjøre større andel av den totale befolkningen i kommunen. Dreiningen i befolkningssammensetningen mot en høyere andel eldre i befolkningen, gjør noe med behovet for tjenester som etterspørres.

3.2.3 Befolkningsframskriving

Når en skal si noe om den forventede folkemengden og sammensetningen for Nordre Land de neste årene, har Statistisk Sentralbyrå (SSB) laget standardiserte modeller for dette. SSB har flere alternativer for framskrivningen. Med tanke på befolkningsveksten Norge de siste årene har hovedalternativet med middels vekst MMMM vært mest brukt. Den reduserte innvandringen Norge har opplevd den siste tiden, har medført at framskrivningsalternativet med lav nettoinnvandring MMML, er det alternativet som lanseres som det alternativet som kanskje kommer til å treffe best. Det er derfor fremskrevet med alternativet for lav nettoinnvandring (MMML).

Grafen nedenfor viser forventet utviklingen i folketallet frem mot 2040.

Når en ser på befolkningssammensetningen innenfor framskrivningen, er utviklingen i perioden en relativt lav vekst innenfor aldersgruppene med barnehage- og skolebarn. Antall eldre ungdom og yrkesaktive (alderen 16-66 år) synker i hele framskrivningshorisonten. Antall ungdom i ungdomsskolealder er jevnt synkende og antall yrkesaktive synker mye.

Antallet eldre er sterkt økende. Antallet i tidlig pensjonsalder (67-79 år) antas å øke vesentlig (fra 927 personer i 2017 til 1192 personer i 2040). Personer 80-89 år er også sterkt økende i perioden, og antas å øke fra 327 i 2017 til 550 i 2040. Antallet over 90 år er også sterkt økende, og framskrivningen synliggjør en nesten tredobling av antallet eldre over 90 år.

Befolkningsframskrivningen er en prognose, og alle prognoser er usikre. Den viser uansett at en eldrebølge er på vei innover Norge og også Nordre Land. Mindre barn i barnehage og lavere andel av befolkningen i yrkesaktiv alder, samt en vesentlig økning i antall eldre, tilsier et økt fokus på tjenestetilbudene til eldre personer. En gradvis vridning av midler samt fokus på effektivisering og framtidrettet teknologi, blir viktig innen eldreomsorgen for å kunne tilby tjenester til et økende antall tjenestemottakere.

3.2.4 Inntekts- og utgiftsforutsetninger

Til grunn for utgiftsutjevningen i rammetilskuddet, ligger det at Nordre Land kommune for 2019 har en total kostnadsindeks på 1,0637. Dette betyr at Nordre Land kommune, basert på kriteriene i kostnadsnøkklene, er 6,37 % mer kostnadstung enn gjennomsnittskommunen i Norge. Derfor mottar Nordre Land kommune noe mer i utgiftsutjevning enn gjennomsnittskommunen for å dekke de underliggende behovene i kommune.

Kostnadsindeksen er noe lavere for 2019 enn for 2018. Årsaken til nedgangen er ikke innen en gruppe, men det er en nedgang i utgiftsbehovsindeksen både innen 0-1 år, over 90 år og på dødlighets-, lavinntekts- og uføre indeksen.

Nordre Land kommune er en skattesvak kommune, og prognosen i KS-modellen for beregning av skatt- og rammetilskudd, er at Nordre Land kommune i 2019 skal ha en skatteinntang på 72,2 % av landsgjennomsnittet før inntektsutjevningsordningen i rammetilskuddet. Etter inntektsutjevningen antas det at Nordre Land vil komme opp på 93,9 % av landsgjennomsnittet.

Nordre Land kommune er en kraftkommune med store inntekter fra kraftsektoren, som går inn i driften av kommunen. Summeringer fra regnskapsåret 2017, viser at ulike kraftrelaterte inntekter i regnskapet utgjorde til sammen ca. kr 38,3 mill. Dette er knyttet til både salg av konsesjonskraft, eiendomsskatt på verker og bruk, konsesjonsavgifter og inntekter som følger av eierskap i VOKKS. Inntektene finansierer tjenester til innbyggerne i Nordre Land.

For 2019 videreføres promillesatsene fra 2018- budsjettet med en alminnelig promillesats på 7 promille, og en redusert sats på boliger, fritidsboliger og ubebygde tomter på 2,5 promille. Videre i planperioden ligger det inne en videreføring av disse promillesatsene.

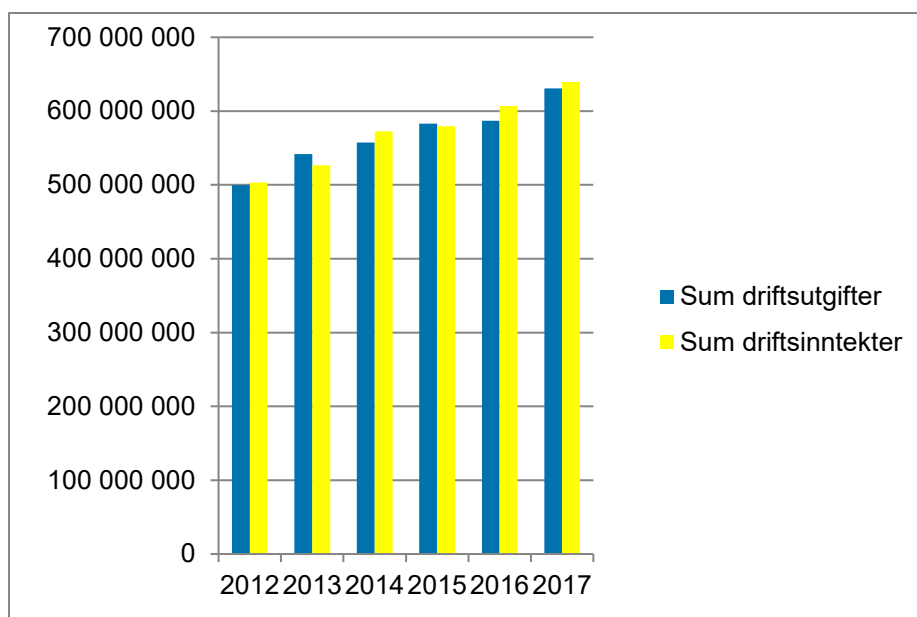
3.2.5 Utviklingen i sentrale økonomiske størrelser

Brutto driftsresultat

Kommunens brutto driftsresultat er differansen mellom de løpende inntektene (driftsinntektene) og de løpende utgiftene (driftsutgiftene), tillagt avskrivninger. Dette betyr at brutto driftsresultat forteller om det økonomiske resultatet av kommunens ordinære driftsvirksomhet før man tar hensyn til finansposter.

Brutto driftsresultat gir uttrykk for kommunens evne til å betjene lånegjeld, evne til å finansiere deler av årets investeringer over driftsresultatet, samt evnen til å avsette midler til senere års bruk.

Figuren nedenfor viser utviklingen i driftsinntektene og driftsutgiftene fra 2012 til 2017:

Som man ser av figuren ovenfor har Nordre Land kommune i 2012, 2014, 2016 og 2017 et positivt brutto driftsresultat, altså har kommunen hatt større driftsinntekter enn driftsutgifter. Fra 2013 til 2014 gjorde inntektene et hopp i forbindelse med utvidelse av eiendomsskatten til å gjelde hele kommunen. Utgiftsøkningen økte noe, men ikke fullt så mye som tidligere år. Også fra 2015 til 2016 og fra 2016 til 2017 gjør inntektene et hopp.

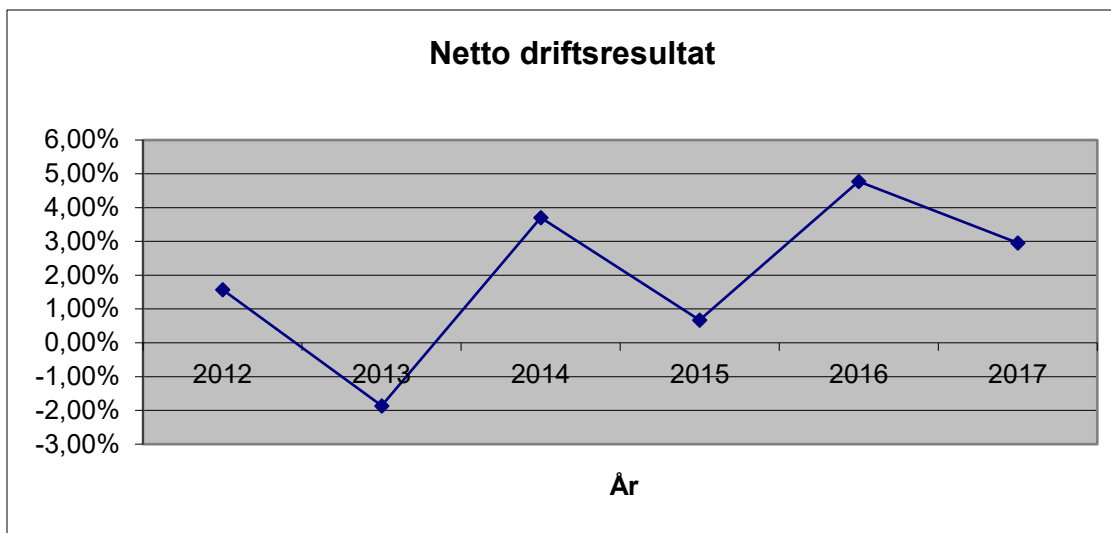
Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er hovedindikatoren for hvor sunn kommunens økonomi er. Det viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. Netto driftsresultat er et uttrykk for hva kommunen har til disposisjon til avsetninger og finansiering av investeringer.

Netto driftsresultat er en regnskapsbenedvelse som kun brukes i kommuneregnskapet. Netto driftsresultat ble kr 18,9 mill. i 2017 og utgjorde 2,96 % av kommunens driftsinntekter. Det har tidligere vært frontet at netto driftsresultat over tid bør ligge på minst 3 %. Men fra og med 2015 ble momskompensasjonen i investering inntektsført direkte i investeringsregnskapet, og anbefalt nivå for netto driftsresultat er nå 1,75 %. Netto driftsresultat for alle landets kommuner utenom Oslo var i 2017 3,8 %, mens snittet i Oppland var 2,8 %.

Nordre Lands positive netto driftsresultat i 2017 viser at kommunen har høyere driftsinntekter enn driftsutgifter.

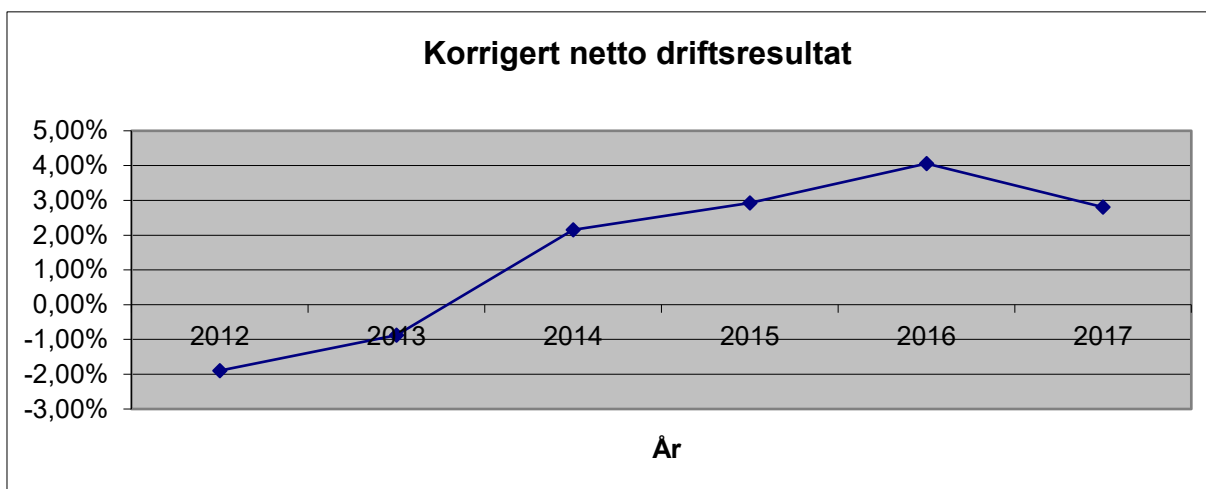
Figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat siste 6 år:

Som man ser av grafen har Nordre Land kommune hatt positive netto driftsresultater i 5 av de siste seks årene, og at det i 2014, 2016 og 2017 var netto driftsresultatet har vært på linje med Fylkesmannens anbefalinger. En kommune som over tid har et lavere netto driftsresultat enn anbefalt, er vurdert å ikke ha en bærekraftig økonomi på lang sikt.

Premieavviket knyttet til pensjon et forhold som påvirker netto driftsresultat i stor grad. I år med store premieavvik vil også dette forholdet utgjøre vesentlig påvirkning på netto driftsresultatet. Siden positive premieavvik skal amortiseres påfølgende år, vil premieavviket påvirke både i positiv og negativ retning. Et mer korrekt bilde av resultatet av den rene driften i kommunen, altså et netto driftsresultat korrigert for momskompensasjon fra investering og premieavvik. Et korrigert netto driftsresultat for 2017 viser kr 17,9 mill. eller 2,8 %.

Figuren nedenfor viser utviklingen i korrigert netto driftsresultat siste 6 år:

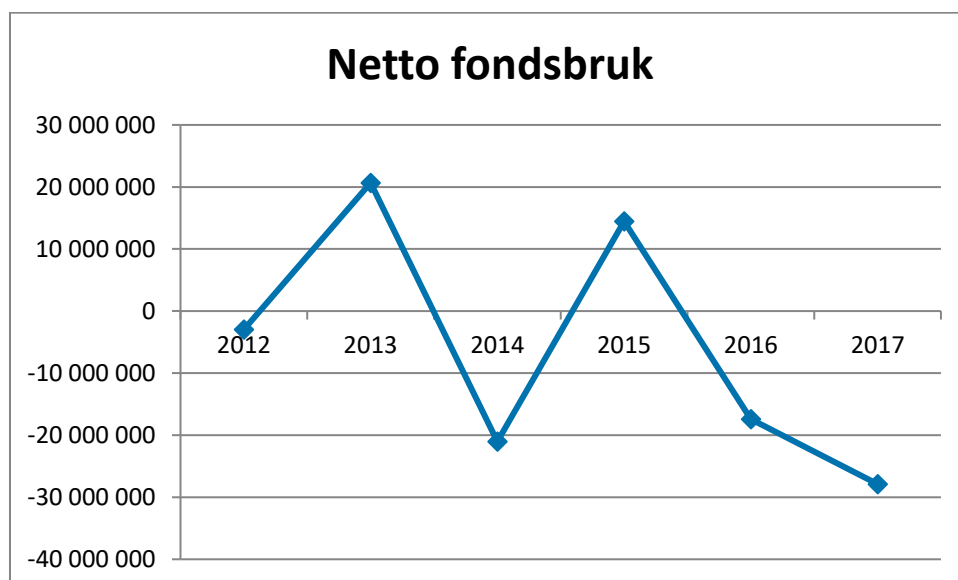
For Nordre Land kommune er korrigert netto driftsresultat bedre enn det ukorrigerede i 2013 og 2015 som følge av korrigeringen av premieavviksutgiftsføringen. De årene da korrigert nettodriftsresultat er dårligere, skyldes det stort positivt premieavvik det året. For 2017 er korrigert nettodriftsresultat noe svakere som følge av inntektsføring av netto premieavvik. Kr 5,43 mill. av årets premieavvik (premieavvik KLP kr 3,4 mill. pluss arbeidsgiveravgift) er avsatt til disposisjonsfond for finansiering av tilsvarende utgiftsføring i 2018.

Avsetninger og bruk av fond

I 2017 brukte Nordre Land kommune vel kr 16,9 mill. fra fond i driftsregnskapet. Av dette utgjorde kr 9,4 mill. bruk av bundne fond. Nordre Land kommune avsatt kr 44,9 mill. til fond i 2017. Av avsetningen til disposisjonsfond er kr 5,4 mill. knyttet til avsetning av premieavvik KLP for finansiering av utgiftsføringen i 2018. I tillegg ble mindreforbruket i 2016 avsatt til fond. I forbindelse med denne disponeringen ble det generelle disposisjonsfondet ble styrket med 13,2 mill. i 2017. Generelt disposisjonsfond er ytterligere styrket i 2017, med den opprinnelig budsjetterte avsetning til disposisjonsfond på kr 8,3 mill. Dette betyr at det generelle disposisjonsfondet ble styrket med kr 18,2 mill. i 2017 og utgjorde ved utgangen av 2017 kr 36,2 mill.

Fondskapitalen er totalt økt med kr 27,9 mill. i 2017, altså ble det avsatt kr 27,9 mill. mer til fond enn det som ble brukt.

Grafen nedenfor viser netto fondsbruk de siste seks årene:

Grafen viser at det i 2014, 2016 og 2017 ble avsatt mer til fond enn det ble brukt av fond. Disse årene ble fondene styrket. De andre årene har det vært til dels stor bruk av fond sammenlignet med det som er blitt avsatt. Dette har tært mye på oppsparte midler. 2013 og 2015 er år med stor fondsbruk knyttet til utkjøp av Jernbaneområdet og bruk av ubundet investeringsfond til finansiering av rehabiliteringen av Dokka barneskole. I 2013 er premieavviksavsetningen som bidrar negativt. På motsatt side er det premieavviksavsetningen på kr 12 mill. i 2014 som bidrar vesentlig til den positive nettoavsetningen til fond. I tillegg til avsetning av merinntekter fra eiendomsskatt til disposisjonsfond, kr 4,1 mill. For 2015 er det særlig bruken av fjorårets avsetning av premieavviket til fond kr 12 mill. og finansieringen av ansvarlig lån til VOKKS kr 10 mill. som bidrar til netto fondsbruk. Den budsjetterte avsetningen for å styrke disposisjonsfondet med kr 4 mill. bidrar til en styrking av det generelle disposisjonsfondet. I 2016 ble overskuddet fra 2015 i hovedsak avsatt til fond, i tillegg til relativt store fondsavsetninger i henhold til opprinnelig budsjett og premieavviket. For 2017 er det avsetningen av premieavviket, i tillegg

til styrkingen av det generelle disposisjonsfondet både fra opprinnelig budsjett og som følge av disponeringen av regnskapsresultatet for 2016, som i hovedsak bidrar positivt.

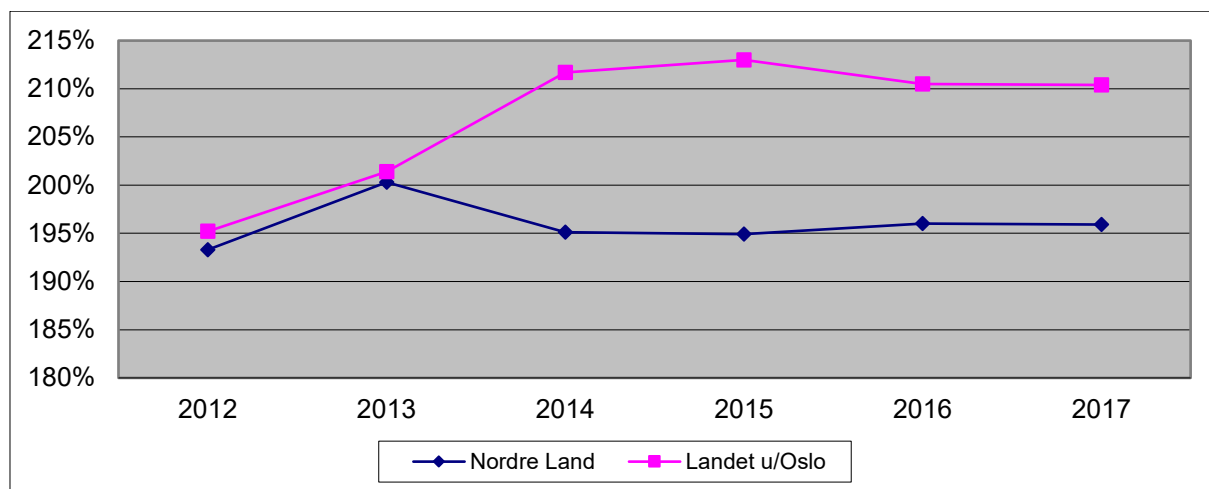
Utvikling i kommunens gjeld

Langsiktig gjeld i % av brutto driftsinntekter er et uttrykk for kommunens gjeldsbelastning. Ordinære renter og avdrag på lån skal finansieres av driftsinntektene, og lånegjeld i prosent av driftsinntektene viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til inntektene. I brutto lånegjeld er all gjeld inkludert, også gjeld knyttet til selvkostområdene, startlån/formidlingslån og pensjonsforpliktelsen.

I Nordre Land kommune utgjør den langsiktige gjelden inklusive pensjonsforpliktelsen 195,9 % av brutto driftsinntekter i 2017. For 2016 var det tilsvarende tallet for Nordre Land 196 %. Den minimale reduksjonen i gjeldsgrad fra 2016 til 2017 synliggjør at kommunens driftsinntekter og langsiktige gjeld utvikler seg likt.

For Nordre Land var gjeldsgraden uendret i 2017, hvilket betyr at nedbetalingen av gjelden har økt i samme grad som inntektene som brukes til å nedbetale den langsiktige gjelden. Tidligere år har trenden i Nordre Land vært at den langsiktige gjelden har økt mer enn inntektene.

Grafen nedenfor viser utviklingen i nøkkeltallet de siste fem årene:

Gjeldsgraden i Nordre Land fulgte i stor grad landsgjennomsnittet frem til 2013. I 2014 ble gjeldsgraden i Nordre Land redusert, mens snittet av landets kommuner fikk en økning i gjeldsgraden. Etter det har utviklingen vært mye lik, men Nordre Land ligger langt under landsgjennomsnittet i gjeldsgrad.

3.3 Sentrale føringer

I kommuneproposisjonen for 2019 presenterte regjeringen sine hovedsatsningsområder for kommune-Norge. De prioriterte områdene er:

- En skole som gir muligheter for alle
- Gode helse- og omsorgstjenester
- Et sterkere sosialt sikkerhetsnett
- Skape vekst og sysselsetting

Ved behandlingen av Kommuneproposisjonen 2019 vedtok Stortinget at betaling for utskrivningsklare pasienter innføres også for pasienter i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling av rusavhengighet. Dette betyr at oppholdskommunen får en plikt til å betale for utskrivningsklare pasienter innen psykisk helsevern og rus, på lik linje med somatikk.

Satsningene fra regjeringens side, legger føringer for kommunene og hvilke områder kommune-Norge skal satse på i de nærmeste årene. Satsningene påvirker også statsbudsjettet for 2019. Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2019 på om lag 1,9 mrd. kroner. Realveksten i frie inntekter anslås til om lag 2,6 mrd. kroner. Av veksten begrunnes 200 mill. kroner med opptrappingsplanen på rusfeltet, 100 mill. kroner med opptrappingsplanen for habilitering og rehabilitering og 200 mill. kroner med tidlig innsats i skolen. I tillegg skal veksten i de frie inntektene dekke merkostnader knyttet til demografi og vekst i pensjonskostnadene, ut over det som dekkes i vekst i rammetilskuddet. I regjeringens forslag til statsbudsjett ligger det innen et effektiviseringskrav på 0,5 %, som regjering ønsker at kommunene skal benytte til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av inntektsveksten.

I statsbudsjettet for 2019 foreslås det at innslagspunktet for refusjon av ressurskrevende tjenester økes til kr 1,32 mill. fra kr 1,235 mill. i 2018, noe som er en økning ut over det som følger av anslått lønnsvekst for 2018 på kr 50.000,-. Kompensasjonsgraden er uendret på 80 %.

Regjeringen foreslår i statsbudsjettet å øke maksimalprisen for en heltidsplass i barnehage med kr 50 per måned fra 1. august 2019. I tillegg foreslås det å utvide ordningen med gratis kjernetid i barnehage for familier med lav inntekt, til også å gjelde 2-åringer.

Fra 2019 fjerne regjeringen adgangen til å skrive ut eiendomsskatt på produksjonsutstyr og – installasjoner, og verker og bruk opphører som egen eiendomsskattekategori.

Kapitaliseringsrenten økes, noe som medfører et lavere eiendomsskattegrunnlag på kraftverk. I statsbudsjettet for 2019 varsler regjeringen ytterligere endringer som vil påvirke kommunenes inntekter fra eiendomsskatt, med virkning fra skatteåret 2020. Forslagene går ut på følgende:

- Regjeringen foreslår at maksimal eiendomsskattesats for bolig- og fritidseiendommer reduseres fra 7 til 5 promille.
- Regjeringen foreslår å innføre et tak på skattegrunnlaget for bolig- og fritidseiendommer ved at det innføres en regel med obligatorisk bunnfradrag i markedsverdien. Reduksjonsfaktoren er foreslått til 30 %.
- Det foreslås at Skatteetatens formuesgrunnlag gjøres obligatorisk ved utskrivning av eiendomsskatt på boligeiendommer.

Regjeringen varsler også at arbeidet med kommunesammenslåinger skal fortsette. Ved behandlingen av kommuneproposisjonen for 2019 sluttet Stortinget seg til regjeringens opplegg for det videre arbeidet med endringer i kommunestrukturen. Det vil i perioden 2018–2021 fortsatt være gode og langsiktige økonomiske virkemidler for kommuner som ønsker å slå seg sammen. Regjeringen påpeker at Fylkesmennenes tilrådninger fra høsten 2016 om kommunestrukturen på lang sikt, vil være et viktig grunnlag for det videre arbeidet med kommunesammenslåinger.

3.4 Økonomiske mål

Nordre Land kommunestyre fastsatte i Økonomiplan 2014-2017 konkrete mål knyttet til kommunens økonomiske situasjon. Det ble vedtatt mål på den mest sentrale størrelsen i kommuneregnskapet; netto driftsresultat, og en opptrapping av dette for å komme opp mot fylkesmannens anbefalte nivå. Kommunestyret har også fastsatt mål for egenfinansieringsgrad for investeringer og mål på fondskapital som ble vedtatt i økonomiplan fra 2015.

3.4.1 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er den viktigste indikatoren for sunn økonomi i en kommune. Det viser hva kommunen sitter igjen med av løpende inntekter etter at løpende utgifter er trukket fra. Det viser derfor hva kommunen har til disposisjon til avsetninger til fond eller overføring til investeringsregnskapet. Til og med 2013 ble momskompensasjon fra investering inntektsført i driften, og påvirket derfor netto driftsresultat positivt. Da anbefalte Fylkesmannen at netto driftsresultat over tid burde ligge på minst 3 – 5 % av brutto driftsinntekter. Fra 2014 blir momskompensasjon fra investering inntektsført direkte i investeringsregnskapet. Ny anbefaling på anbefalt nivå på netto driftsresultat er 1,75 %.

Økonomisk mål nr.1:

Budsjettert netto driftsresultat skal være minst 1,75 % av brutto driftsinntekter.

Måloppnåelse i planperioden

	2019	2020	2021	2022
Netto driftsresultat				
Mål	1,75	1,75	1,75	1,75
Måloppnåelse	1,40	1,68	1,68	1,75
Måloppnåelse %	Nei	Nei	Nei	Ja

3.4.2 Egenfinansiering av investeringer

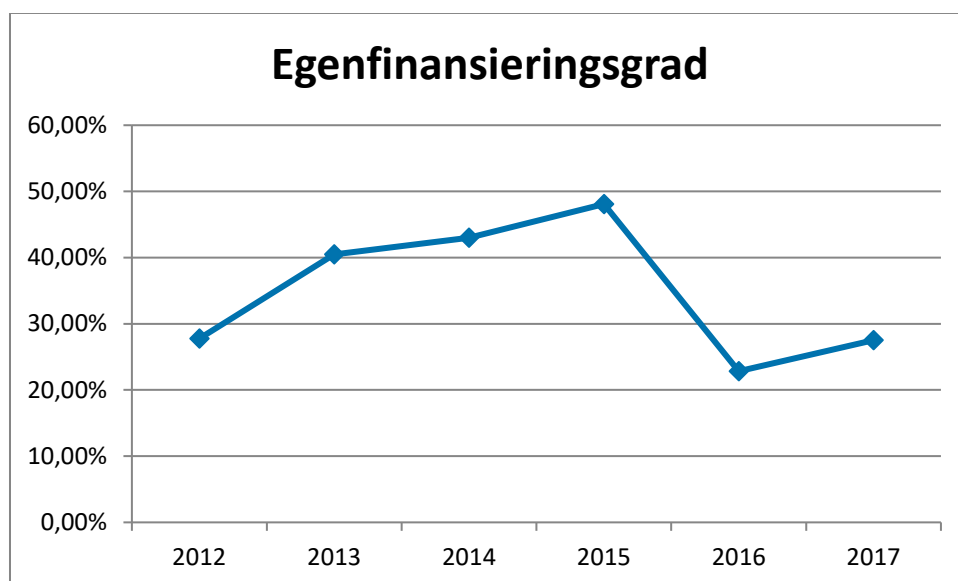
Investeringer i anleggsmidler kan finansieres ved frie inntekter i investeringsregnskapet, låneopptak, overføringer fra drift eller ved bruk av tidligere oppsparte midler på investeringsfond eller disposisjonsfond. I Nordre Land kommune har det frem til 2014 vært et ekspansivt investeringsnivå. I alle år har en betydelig del av investeringene har vært

finansiert med lån, og lånegjelden har derfor økt i takt med de høye investeringene. I denne perioden økte også rente- og avdragsbelastningen.

Samtidig som kommunen hadde høy investeringstakt fram til 2014 med mye lånefinansiering, ble også fondskapitalen betydelig redusert. Dette har medført at ubundne investeringsfond er svært lave og egenfinansiering investeringer må derfor hentes ved frigjøring av driftsmidler, for så å overføre disse til investeringsbudsjettet.

I KOSTRA er det en indikator knyttet til bruk av lån i % av brutto investeringsutgifter. Det som ikke er bruk av lån er egenfinansiering.

Grafen nedenfor viser utviklingen i egenfinansieringen av investeringer:

Økonomisk mål nr.2:

Nordre Land kommune skal ha en egenfinansiering av investeringer på minst 30 %. Målet for egenfinansiering bør gjelde for investeringer utenfor selvkost-området og videreutlån via startlånsordningen.

Måloppnåelse i planperioden

	2019	2020	2021	2022
Egenfinansiering				
Mål	30 %	30 %	30 %	30 %
Måloppnåelse	30 %	26 %	36 %	34 %
Måloppnåelse i %	Ja	Nei	Ja	Ja

3.4.3 Disposisjonsfond

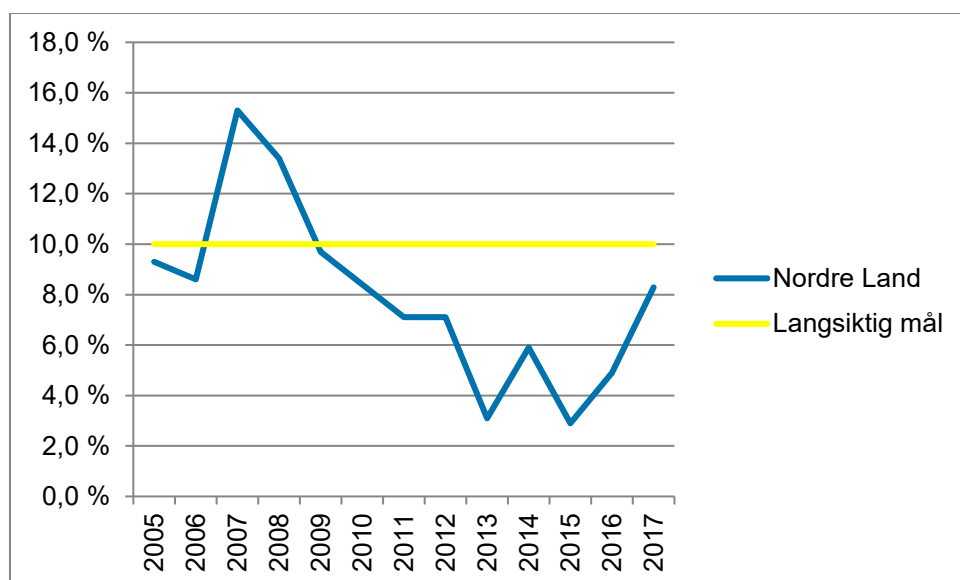
Kommunens økonomiske soliditet og evne til å takle uforutsette hendelser vil i stor grad avhenge av de frie økonomiske reservene som kommunen har til rådighet. Kommunen bør

ha fondsavsetninger som gjør at kommunen kan takle uventede og store negative endringer i utgifter eller inntekter. Kommunens fond består av disposisjonsfond, bundne driftsfond, bundne investeringsfond og ubundne investeringsfond. Det er disposisjonsfondet kommunen står fritt til å bruke, til ulike formål og både drift og investeringer og som følgelig er mest naturlig å sette mål for størrelsen på.

Evnen til å møte uforutsette hendelser og kunne foreta politiske satsninger bør justeres i takt med endringer i inntektsnivået i kommunen. I KOSTRA publiseres størrelsen disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter. Et mål knyttet til denne størrelsen er hensiktsmessig siden dette er offentlig tilgjengelig informasjon hvor tall til sammenligning også er tilgjengelig.

Fylkesmannen har anbefalt at disposisjonsfondet bør utgjøre 15 % av brutto driftsinntekter. Dette bør innarbeides som mål på sikt, men i første omgang bør disposisjonsfondet bygges opp til å utgjøre minst 10 %.

Grafen nedenfor viser utvikling i kommunens disposisjonsfond:

Utviklingen i Nordre Land kommunens disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter viser at disposisjonsfondet fikk et betydelig påfyll i 2007. Etter det har fondet blitt redusert vesentlig hvert år frem til 2013, og ligger etter utgangen på 2013 på 3,0 % av brutto driftsinntekter. I 2014 hadde Nordre Land kommune merinntekter fra eiendomsskatt som ble avsatt til disposisjonsfond, sammen med premieavviket som skal brukes i 2015 til å finansiere utgiftsføringen. Ved utgangen av 2015 var disposisjonsfondet igjen redusert vesentlig. Dette har sammenheng med bruken av premieavviket som ble 2,9 % av brutto driftsinntekter. I 2016 ble disposisjonsfondet igjen styrket, som følge av avsetning av et godt regnskapsresultat for 2015, avsetninger i tråd med budsjett samt avsetning av premieavviket for dekning av utgiftsføringen i 2017.

Disposisjonsfondet er kommunens reserve eller sparekonto. Nordre Land kommune hadde ved utgangen av 2017 kr 53 mill. i disposisjonsfond. Av disse midlene har kommunestyret allerede disponert og avsatt midler til bestemte formål på kr 16,8 mill. Det generelle disposisjonsfondet er på kr 36,2 mill.

Økonomisk mål nr.3:

Disposisjonsfondet skal trappes opp, og ved utgangene av økonomiplanperioden 2019-2022 skal det være minst 9 % av brutto driftsinntekter.

Delmål 1: Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter skal være 6 % i 2019.

Delmål 2: Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter skal være 7 % i 2020.

Delmål 3: Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter skal være 8 % i 2021.

Delmål 4: Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter skal være 9 % i 2022.

Måloppnåelse i planperioden

	2019	2020	2021	2022
Disposisjonsfond				
Mål	6 %	7 %	8 %	9 %
Måloppnåelse	7,1 %	8,3 %	9,5 %	10,8 %
Måloppnåelse i %	Ja	Ja	Ja	Ja

Antatt måloppnåelse i prosent forutsetter at det ikke brukes av generelt disposisjonsfond og at budsjetterte avsetninger i kommunebidraget blir gjennomført hver år i planperioden.

3.5 Budsjett 2019

3.5.1 Forutsetninger ved framskrivningen

Budsjettet for 2019 bygger på budsjettet fra 2018, økt med antatt lønns- og prisstigning i 2018. Videre utover i økonomiplanperioden fremskrives forutgående års budsjett med en antatt deflator (veid lønns- og prisvekst) for året, det vil si at budsjett 2020 bygger på budsjett 2019 framskrevet med deflator på 2,6 %. I tillegg innarbeides konsekvensjusteringer, det vil si økonomiske endringer som følge av allerede fattede politiske vedtak og økonomiske endringer som følge av endringer som kommunen eller det enkelte tjenesteområdet ikke kan påvirke.

Ved framskrivning av budsjettet for 2019 er det lagt til grunn en prisstigning i 2018 på 2,1 % og lønnsvekst i 2018 på 2,8 %.

Pensjonskostnaden i Statens Pensjonskasse (gjelder for lærere) for 2019 er 13,34 %. Denne satsen videreføres i planperioden. For øvrige kommunalt ansatte som er del av pensjonsordningen i Kommunal Lands Pensjonskasse (KLP), er satsen beregnet til 16,25 % for hele økonomiplanperioden.

3.5.2 Kommunebidraget

Hovedansvar	Tekst	B 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022
Skatt	Skatt på inntekt og formue	-143 760	-143 400	-147 917	-152 570	-157 361
Skatt	Naturressursskatt	-7 800	-7 600	-7 600	-7 600	-7 600
Skatt	Eiendomsskatt	-32 013	-32 000	-32 000	-32 000	-32 000
Rammetilsk.	Rammetilskudd	-228 402	-239 478	-244 268	-249 153	-254 136
Rammetilsk.	Statl. kompensasjonstilskudd	-2 500	-1 800	-1 600	-1 400	-1 200
Rammetilsk.	Integreringstilskudd/per capitatilskudd/	0	-15 095	-15 095	-15 095	-15 095
Renter	Renter på lån	7 700	7 900	8 500	11 180	11 180
Renter	Renter på formidlingslån	-1 050	-1 300	-1 400	-1 500	-1 600
Renter	Renter - ansvarlig lån	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
Renter	Renter på fond/alternative plasseringer	-1 500	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300
Renter	Renter - bankinnskudd	-1 000	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Avdrag	Avdrag på lån	17 745	18 200	18 500	24 000	24 000
Fond	Avsetning til disposisjonsfond	6 948	7 271	9 322	9 583	10 286
Overf. Inv.regn.	Overføring til inv.regnsk.	4 029	2 000	2 000	2 000	2 000
	Sum kommunebidrag	-385 803	-413 302	-419 558	-420 554	-429 526

Det er summen av kommunebidraget som skal fordeles enhetene til å dekke framskrivninger av budsjettet med lønns- og prisveksten, konsekvensjusteringer og nye tiltak.

For Nordre Land kommune er det beregnet skatteinntekter fra formues- og inntektsskatt samt naturressursskatten for 2019 på kr 151 mill. Dette er en liten nedgang sammenlignet med opprinnelig budsjettet for 2018, men er en økning sammenlignet med forventet 2018. En reduksjon i skattøret fra 11,8 % i 2018 til 11,55 % for 2019, bidrar til lavere økning i skatteinntektene. Beregnede skatteinntekter videre i planperioden er beregnet ut fra en årlig vekst i Nordre Land kommunes formues- og inntektsskatt på 3 %.

Nordre Land kommunes rammetilskudd for 2019 er fremkommet ved bruk av KS-prognosemodell, korrigert for lokal skatteinngang. Rammetilskuddet for 2019 er beregnet til kr 239,478 mill. Til sammenligning ble rammetilskuddet for 2018 opprinnelig budsjettet med kr 228,402 mill.

Utgiftsutjevningen og innbyggertilskuddet for 2019 er basert på folketallet pr 1.7.2018, mens inntektsutjevninga blir utbetalt basert på folketallet pr 1.1.2019. Dette betyr at det er en viss usikkerhet knyttet til størrelsen på det endelige rammetilskuddet. Sammenlignet med 2018 vil summen av budsjetterte skatter og rammetilskudd øke fra 379,962 mill. i 2018 til kr 390,478 mill. i 2019. I rammetilskuddet ligger det en nedtrapping av ordinært skjønn knyttet til differensiert arbeidsgiveravgift fra 2,4 mill. i 2018 til 1,6 mill. i 2019. Folketallet som inntektsutjevninga er beregnet etter er 6.780 innbygger. Folketallet pr 1.7.2018 er 6.710.

Rammetilskuddet videre utover i planperioden fra 2020 og utover, er beregnet med utgangspunkt i det beregnede tilskuddet i KS-prognosemodell basert på statsbudsjettet for 2019. Det er antatt en videre nedtrapping av ordinært skjønn, slik at dette bortfaller i sin helhet fra 2022. Elementene i rammetilskuddet er beregnet etter samme folketall som tilskuddet for 2019 er beregnet etter. Disse forutsetningen gir samlet sett en nominell nedgang i rammetilskuddet i planperioden.

Budsjetterte eiendomsskatteinntekter er i 2019-budsjettet satt til kr 32 mill. Kr 21,1 mill. er knyttet til andre skatteobjekter som bolig- og fritidseiendommer, tomter og næringsseiendommer. Eiendomsskatt på vannkraftverk/kraftnettet er anslått til kr 10,9 mill. Budsjettforslaget viderefører alminnelige eiendomsskattesatsen på 7 promille i planperioden.

Denne benyttes på vannkraftverk/kraftnett og næringseiendommer. For bolig- og fritidseiendommer samt ubebygde tomter ligger det inne en differensiert eiendomsskattesats på 2,5 promille i 2019. Satsene for eiendomsskatt er uendret i planperioden.

Rentekompensasjonstilskuddet er et tilskudd knyttet til utbyggingen av skoler (barneskoleutbyggingen i forbindelse med reform 97), omsorgsboliger, sykehjem og senest rentekompensasjon ved utbedring av kirkebygg. Tilskuddet er en kompensasjon for deler av rente- og avdragsutgifter kommunene påføres ved utbygginger innen sektorene. Kompensasjonstilskuddet er anslått til kr 1,8 mill. i 2019, noe ned sammenlignet med budsjettet for 2018. Beregningene er foretatt ut fra inntektene i 2017, med en trinnvis reduksjon videre utover i økonomiplanperioden.

Fra og med budsjett 2019 blir frie inntekter knyttet til flyktninger og asylsøkere budsjettet i kommunebidraget. De frie inntektene er integreringstilskudd, per capitatilskudd og ekstratilskudd knyttet til enslige mindreårige asylsøkere. Disse inntektene ble tidligere budsjettet på Læringscenteret. Rammen til Læringscenteret er økt tilsvarende inntektene som er budsjettet i rammetilskuddet.

Ved beregning av renter og avdrag på innlån for 2019 er det tatt utgangspunkt i betalte avdrag i 2018 (hensyntatt resten av året), samt beregnet økning som følge av låneopptak for 2018. Renten for 2019 er beregnet med bakgrunn i virkelig lånemasse, med en rente for 2019 tilsvarende renten pr oktober 2018. Gjennomsnittlig rente i 2019 er 1,96 %. Det forutsettes låneopptak til investeringer mot slutten av året, og det er derfor ikke tatt høyde for renter og avdrag knyttet til låneopptaket i 2019 før i 2020-budsjettet.

Renteinntekter knyttet til formidlingslån er budsjetter med bakgrunn i regnskapsførte inntekter på området for 2017. Økt utlån medfører at det er lagt inn en forventning om en økning i inntektene på kr 100.000,- det enkelte år i planperioden.

Budsjetterte renteinntekter på gitt ansvarlig lån er budsjettert med 7,0 % avkastning av totalt ansvarlig lån på kr 60 mill. Budsjetterte inntekter på kr 4,2 mill. ligger inne for hele økonomiplanperioden 2019-2022.

Renter på fond/alternative plasseringer er økt sammenlignet med 2018-budsjettet. Dette er gjort med bakgrunn i at avkastning på alternative plasseringer siste årene har vært noe høyere enn budsjett. Dette er post det er vanskelig å budsjettere, da avkastningen i hovedsak er avhengig av utviklingen i aksjemarkedet.

Budsjetterte renter på bankinnskudd er økt sammenlignet med 2018-budsjettet. Dette er gjort med bakgrunn i erfaringstall fra tidligere år, i tillegg til at økt fondskapital og bedret likviditet medfører mer midler innestående i bank og forventninger i markedet om økt rente.

Økonomiske handlingsmål omfatter kommunebidragets linjer for netto driftsresultat, avsetning til fond og overføring til investeringsbudsjett. I denne økonomiplanen er det i hovedsak lagt opp til måloppnåelse for de økonomiske handlingsmål på egenfinansiering av investeringer (ordinære investeringer) og målet om disposisjonsfond, men måloppnåelse er ikke fullt ut realisert. Når det gjelder målet for et budsjettert netto driftsresultat på 1,75 % av brutto driftsinntekter, er ikke dette målet nådd fullt ut i planperioden, med en verdi på 1,4 % for budsjett 2019.

3.5.3 Tjenesteområdenes rammer

Nedenfor følger en samlet oppstilling over de konsekvensjusteringer, nye tiltak og salderingstiltak som er lagt inn i de enkelte tjenesteområders rammer i økonomiplanperioden 2019-2022. Rent generelt inneholder tabellene en oversikt over de salderingstiltak som ble vedtatt i Organisasjonsutviklingsprosessen (OU-prosessen) i Kommunestyret i juni 2016 og videreført i økonomiplanen for 2017-2020. Disse tiltakene vil i noen grad bli viet noe mindre kommentarer i denne økonomiplanen.

Videre er i budsjettet for 2019 lagt inn en forventet effektivisering på 0,5 % av netto rammer innenfor tjenesteområdet. Innen de tjenesteområder dette avviker, blir dette kommentert særskilt.

Politisk styring

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	3 785 000			
Framskrevet ramme	3 921 000	4 243 536	4 133 754	4 462 074
Konsekvensjusteringer				
Konsekvensjusteringer av valg	215 000	-215 000	215 000	-215 000
KORRIGERT RAMME	4 136 000	4 029 000	4 349 000	4 247 000

Det arrangeres valg hvert andre år, og rammene for politisk styring blir endret i forhold til dette. Valggjennomføring beregnes til om lag kr. 215.000,- og det er lagt inn midler til valgene i 2019 (Kommunevalg) og 2021 (Storingsvalg).

Tilleggsbevilgninger

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	-628 000			
Framskrevet ramme	-641 000	-262 656	-269 838	-277 020
Nye tiltak				
Ambulerende team, innsats barnehage/skole	500 000			
Saldering:				
Avvikling av pott Folkehelsemidler	-115 000			
KORRIGERT RAMME	-256 000	-263 000	-270 000	-277 000

Det settes av kr 500.000,- til ambulerende team barnehage/skol. Midlene fordeles tjenesteområdene etter organisering.

Folkehelsemidler til utdeling etter innstilling fra Folkehelsegruppa og vedtak i formannskapet er kr 115.000,-. Denne potten foreslås avvirket.

Sentral lønnsrett

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	4 561 000			
Framskrevet ramme	4 689 000	4 810 914	4 936 086	5 064 336
KORRIGERT RAMME	4 689 000	4 811 000	4 936 000	5 064 000

Lønnsretten er beregnet ut fra et anslag for forventet lønnsvekst i 2019 på 2,8 %. Beregnet overheng er 1,10 %. Det er lagt opp til at oppgjøret har virkning fra 1. mai. Statsbudsjettet

har en forventet deflator på 2,8 %, med en noe høyere forventet lønnsvekst (3,25 %). Pensjon og arbeidsgiveravgift ved beregning av lønnsporten er som ved framskrivningen. Forventet lønnsvekst videre i planperioden er 2,6 % årlig, med tilsvarende overheng som i 2019. Lønnsporten er beregnet utfra forutsetningen om at 86 % av lønnsutgiftene har pensjonsordning i KLP og 14 % har pensjonsordning i Statens pensjonskasse (lærere).

Sentraladministrasjonen

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	32 619 000			
Framskrevet ramme	33 820 000	32 759 128	32 816 714	32 882 274
Konsekvensjusteringer				
Bedriftshelsetjeneste	200 000			
Regional kartløsning	140 000			
Vedlikehold av ulike fagsystemer	254 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Reduksjon ressurser	-300 000			
Nye tiltak				
Ressurs digitaliseringsprosjekt	470 000	-770 000		
Salderingstiltak				
Omstilling ressursbruk	-2 388 000			
Avvikling av løpende pott folkehelsemidler	-105 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-163 095			
Organisatoriske strukturendringer			-768 000	
KORRIGERT RAMME	31 928 000	31 989 000	32 049 000	32 882 000

Økte kostnader til den lovpålagte delen av bedriftshelsetjenesten, kr 200.000,-.

Nordre Land kommunes andel i forhold til regional kartløsning øker fra 2018 fra kr. 140.000,- til kr. 280.000,- Dette er ikke kommet med i konsekvensjusteringene for 2018.

Lisenser og vedlikehold av alle kommunens fagsystemer, behandles av IKT-avdelingen. Med digitaliseringsprosjektet og nødvendige oppgraderinger fagsystemer ute i tjenesteområdene, gir økte driftskostnader for IKT.

Kommunen startet i 2017 et digitaliseringsprosjekt. I 2018 var det lagt opp til at prosjektlederressursen i digitaliseringsprosjektet i 2018 hovedsakelig arbeidet med investeringsprosjekter, mens det fra 2019 er lagt opp til at ressursen halve tiden skal jobbe med driftsrelaterte tiltak. Prosjektlederstillingen på digitaliseringsprosjektet er finansiert til 1. november 2019. Det vil være uhensiktsmessig å avslutte dette prosjektet da, men heller videreføre dette ut 2019, for så å ta stilling til hvordan digitaliseringsprosjektet tas videre. Dette innebærer et behov for budsjettøkning for 2019 på kr 120.000,-.

Omstilling ressursbruk kr 2.268.000,-. Dette er relatert til lønnskostnader og innebærer både vakanser og omstrukturering av oppgaveløsninger, samt at enkelte oppgaver ikke lenger blir utført.

Folkehelsekoordinator har en pott på kr 105.000,- til utdeling etter søknad på helsefremmende prosjekter som mottas i løpet av året. Det foreslås å avvikle denne posten.

Næringstiltak

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	-11 457 000			
Fremskrevet ramme	-11 698 000	-9 648 000	-9 648 000	-9 648 000
Konsekvensjustering				
Finansiering av Land utvikling	700 000	700 000	700 000	
Land utvikling fra næringsfond	-700 000	-700 000	-700 000	
Land utvikling fra DA-midler	300 000	300 000	300 000	
Land utvikling fra DA-midler	-300 000	-300 000	-300 000	
Økt tilskudd til Gjøvikregionen utvikling	100 000	100 000	100 000	100 000
Finansiering av Gjøvikregionen utvikling nærfond	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Økte inntekter grunnet fastpris konsesjonskraft	-2 650 000			
Redusert utbytte til Vokks	4 700 000			-4 700 000
KORRIGERT RAMME	-9 648 000	-9 648 000	-9 648 000	-14 348 000

Det ble i formannskapet sak 30/17 vedtatt en tre-årlig bevilgning på kr. 1,0 mill. til Land Utvikling SA. Bevilgningen ble vedtatt finansiert med kr. 700.000,- årlig fra kommunens disponible næringsfond og kr. 300.000,- fra DA-midler.

Det er lagt inn en økning av den årlige bevilgningen til Gjøvikregionen Utvikling. Også denne bevilgningen finansieres fra kommunens disponible næringsfond.

Nordre Land kommune har 39,88666 GWh i konsesjonskraft. For planperioden er det budsjettet med en salgspris på konsesjonskraften på 35,6 øre/kWh. Denne prisen er identisk med den summen kommunen har solgt konsesjonskraften for (fast pris) i 2019. Som følge av at kommunen fikk solgt konsesjonskraften til en høyere pris enn tidligere år, er det merinntekter i budsjettet fra 2019. Det antas at dette økte prisen på konsesjonskraften vil kunne vedvare også i årene som kommer.

Generalforsamlingen i VOKKS AS har vedtatt at bedriften skal redusere utbetalingen av utbytte til sine eiere, for å ha midler til en satsning på bredbåndsutbygging. Dette medføre redusert inntekter for Nordre Land kommune på kr 4,7 mill.

Kirkelige formål

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018 TROSSAMFUNN	500 100			
HERAV OVERFØRT KIRKELIG FELLESRÅD 2018	5 036 900			
Framsikrevet ramme	5 689 000	5 580 414	5 699 430	5 847 174
Konsekvensjustering				
Brannalarmanlegg til 110-sentral	30 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplanen				
Reduksjon drift og belysning	-30 000			

Nye tiltak				
Katafalgvogn Østsinni	25 000	-25 000		
Salderingstiltak				
Økte festeavgifter	-200 000			
Effektivisere administrative tjenester	-50 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-25 000			
KORRIGERT RAMME	5 439 000	5 555 000	5 699 000	5 847 000
HERAV OVERFØRING TIL KIRKELIG FELLESRÅD 2018	4 928 000	5 056 000	5 187 000	5 322 000

Det er en økning i kostnad etter at brannalarmleggene ble koblet til 110-sentralen til Midt Hedmark brann og redning. Denne økningen er det kompensert for.

I bårerhuset ved Østsinni kirke er det behov for to katafalgvogner. Bårerommet blir brukt av ambulanspersonell, og gravferdsbyråer. Dette er en nødvendig oppgradering slik at de som må arbeide i bårerhuset kan få bedre arbeidsvilkår. I tillegg er det behov for å kunne sette fra seg flere kister i bårerommet da det til tider er vanskelig å få plassert disse på en fin måte.

Økning av festeavgiften – økte inntekter kr 200 000,-. Festeavgiftene økes fra kr 175 pr år til kr 275,- pr. år. Festeavgiften i Nordre Land ble sist økt i 2012, og har vært uendret siden da. Andre kommuner har økt disse slik at de ligger over det vi har pr. i dag. De fleste kommunene ligger fra kr 250,- og oppover, og den som ligger høyest ligger på kr 383 pr. år.

Effektivisering av administrative tjenester skal gi en innsparing på kr 50.000,-.

Tjenesteområde Grunnskole

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	63 854 000			
Framskrevet ramme	65 536 000	70 000 902	70 737 570	70 026 552
Konsekvensjusteringer				
Fosterhjemsplasserte/gjesteelever	1 800 000			
Nye vedtak spesialundervisning	1 775 000			
Opprettelse av ny klasse / deling av 5. trinn	430 000			
Avslutning av spesialpedagogiske tiltak	-340 000	-480 000		
Lønnsmidler til tospråklige assistenter	510 000			
Nye tiltak				
Prosjektleder digitalisering	850 000		-850 000	
Salderingstiltak				
Redusert bemanning skole	-1 246 000	-576 400		
Reduksjon i tilbudet DUS	-125 000			
Omdisponere ressurser og funksjoner til undervisning	-635 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-327 680			
Organisatoriske strukturendringer			-1 636 000	
KORRIGERT RAMME	68 227 000	68 945 000	68 252 000	70 027 000

Andelen barn fra Nordre Land, som er fosterhjemsplassert i andre kommuner har økt de siste årene, og forrige budsjettår utgjorde denne posten et merforbruk på 1,8 millioner kroner. Det er ikke kjente endringer i behovet framover.

Det har i 2018 vært en stor økning i antall nye vedtak om spesialundervisning. Til sammen utgjør nye vedtak om spesialundervisning et behov for å øke rammen for grunnskole med 1,775 mill. I løpet av skoleåret avsluttes det også noen spesialundervisningsvedtak, anslått til kr 340.000,- for budsjettåret 2019. Det er derfor en netto økning på 1,435 mill.

I løpet av skoleåret har det kommet 21 nye elever til Dokka barneskole. De fleste elevene har gått inn i eksisterende klasser uten at dette har medført ekstrakostnader ut over det som er meldt inn om spesialundervisning. 8 av elevene kom til 5. trinn, og trinnet har derfor måtte deles på nytt. Etter ressurseffektive løsninger medfører det en årlig merkostnad på 430.000,-

Tidligere har skolenes lønnsutgifter til tospråklige assistenter vært belastet Læringsssenteret, finansiert av integreringstilskudd. Dette skal fra 2019 belastes skole, og rammen til tjenesteområde grunnskole er derfor økte med kr 510.000,-.

Grunnskolen i Nordre Land har ligget langt bak på digitaliseringsfronten. Skole, med nesten 1000 brukere, krever digital infrastruktur for å sikre kvalitet i prosessen med å ta i bruk nye IKT-systemer og hente effekt ut av ny pedagogisk programvare.

Reduksjoner i stillingsressurser knyttet til grunnskolene i Nordre Land vil gi en innsparing i 2019 på kr 1,246 mill. og ytterligere kr 576.400,- i 2020 når en får årsvirkning. Selv om tjenesten har redusert det totale antallet årsverk, vil Nordre Land kommune holde lærertettheten innfor normen. Skolen opplever at igjennom redusert tjenestenivået.

Redusere driftsutgifter ved Dokka ungdomsskole med kr 125.000,- ved å avvikle tilbudet om trafikalt grunnkurs og omfanget på fjelltur 10. trinn.

Omdisponere ressurser og funksjoner ved skolene for å frigjøre tid til undervisning. Til sammen kan det omdisponeres ressurser tilsvarende kr 635.000,-. Tiltaket innebærer en omdisponering av avsatt IKT-ressurs, rådgiverfunksjon og ledelsesressurs.

Tjenesteområde barnehage

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	35 413 000			
Framskrevet ramme	36 638 000	37 228 410	37 262 268	37 336 140
Konsekvensjusteringer				
Spesialpedagogiske tiltak	1 300 000			
Refusjon gjestebarnhagebarn i annen kommune	250 000			
Avslutning spesialpedagogiske tiltak	-250 000			
Lønnsmidler til tospråklige assistenter	250 000			
Nye tiltak				
Kompetanseutvikling	50 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Organisere Torpa barnehage til Mariringen	-250 000			
Salderingstiltak				
Redusere med en småbarnsavdeling i Dokka-området	-650 000	-910 000		
Endring av ansvar ved opptak av barn	-100 000			

Omorganisering stilling som spesialpedagog Dokka BH	-150 000			
Reduksjon i vikarutgifter ved endring i rutiner for vikarinneleie/økt nærvær	-300 000			
Omdisponering av stillingsressurser	-320 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-183 190			
Organisatoriske strukturendringer			-872 000	
KORRIGERT RAMME	36 285 000	36 318 000	36 390 000	37 336 000

Tjenesteområde barnehage har i løpet av 2017/18 en merutgift i forhold til spesialpedagogiske tiltak. Det er lønn til spesialpedagog og ekstra assistenter. Tiltaket er lovfestet (Lov om barnehager § 19a), og vil være gjeldene til barnas skolestart. Barnehagene i Nordre Land avslutter også spesialpedagogiske tiltak, noe som gir en innsparing kr på 250.000,- fra 2019.

Nordre Land kommune plikter å refundere for barnehageplassen for barn som er folkeregistrert i Nordre Land, men som går i privat barnehage i andre kommuner. Dette medfører økte kostnader frem til barna går over i skolen.

Tidligere har barnehagenes lønnsutgifter til tospråklige assistenter vært belastet Læringscenteret, finansiert av integreringstilskudd. Dette skal fra 2019 belastes barnehage, og rammen til tjenesteområde barnehage er derfor økte med kr 250.000,-.

Kompetanse for fremtidens barnehage, Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022: stiller krav om en 30 prosent egenandel av det statlige tilskuddet. For å kunne delta i denne ordningen, økes rammen til tjenesteområdet med den kommunale egenandelen.

I økonomiplan 2018-2021 ble det lagt opp til at driften av Lundhaug barnehage skal avsluttes i august 2019. Dette gir en innsparing på kr 250.000,-.

Redusere med en småbarnsavdeling i Dokka-området vil gi en innsparing på kr 650.000,- for 2019. Konsekvensen av dette er en mulig venteliste. Det vil imidlertid gi muligheter for en kvalitativ forsvarlig tjeneste ved øvrige avdelinger. På bakgrunn av barnehageårets organisering, vil dette ha en halvårsvirkning for 2019.

Endring i rutiner ved opptak av barn anslås å ville kunne gi en innsparing på kr 100.000,-. Ansvar for opptak av barn er i dag delegert barnehagestyrene. Brukere søker med prioritering til den enkelte barnehage. Ved å flytte ansvaret for opptaket til barnehageadministrasjonen vil det i større grad være mulig å tildele plasser slik at avdelingene får et hensiktsmessig antall barn jfr. pedagognorm og bemanningsnorm. En forutsetning for dette tiltaket er at vedtektene for Nordre Land barnehagen oppdateres.

Endring i organisering av spesialpedagogisk ressurs vil kunne gi en innsparing på kr 150.000,-. Ressursen benyttes inn mot enkeltvedtak og i forebyggende arbeid rettet mot atferd og språkvansker. Denne ressursen kan knyttes opp kun mot enkeltvedtak.

Endring i rutiner for vikarinneleie vil kunne gi en innsparing på kr 300.000,-. Et mulig tiltak er å endre praksis på vikarinneleie slik at innleie blir behovsprøvd. Tiltaket vil kunne gjennomføres i barnehager med 2 avdelinger eller mer, der de kan benytte ressurser på tvers av avdelinger.

Omdisponering av stillingsressurser vil kunne gi en innsparing på tjenesteområdet på kr 320.000,-.

Tjenesteområde VELFERD

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	45 073 000			
Framskrevet ramme	46 767 000	60 572 988	62 147 886	63 763 731
Konsekvensjusteringer				
Generelle tilskudd flyktninger til fellesområdet	22 407 000			
Reduksjoner Læringscenteret som følge av lavere tilskudd flyktninger	-8 405 000			
Omdisponering ressurser helsesøstertjenesten	333 000			
Salderingstiltak				
Reduksjon driftsposter	-310 000			
Reduksjon stillinger	-530 000			
Tilskuddsmidler	-330 000	330 000		
Vakanse kommunepsykolog - halvt år	-500 000	500 000		
Reduksjon 1 kvalifiseringsordningsplass	-160 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-233 835			
Organisatoriske strukturendringer			-1 455 000	
KORRIGERT RAMME	59 038 000	61 403 000	60 693 000	63 764 000

Generelle tilskudd knyttet til flyktninger blir fra 2019 budsjettert i kommunebidraget under fellesinntekter. Dette medfører korrigeringer i rammen til tjenesteområde Velferd, der inntektene tidligere ble budsjetter på ansvaret til Læringscenteret.

På grunn av færre deltagere og mindre inntekter, særlig fra høsten 2019, er det igangsatt et arbeid med driftstilpasninger ved Læringscenteret. Dette arbeidet omfatter økonomi, stillinger og den totale organisering av Læringscenteret. Rammen til tjenesteområde velferd reduseres med kr 8,405 mill. som følge av tilsvarende reduksjoner i forventede inntekter fra 2019.

Tidligere har helsesøsterressursen knyttet til flyktninger vært finansiert av Læringscenteret, finansiert av integreringstilskudd. Midler til denne ressursen er nå lagt på rammen til tjenesteområde velferd, slik at helsesøstertjenesten får økt rammen sin tilsvarende.

Reduksjon av diverse driftsposter på PPT, helsesøstertjenesten, psykisk helse og rus og administrasjon velferd med kr 310.000,-.

Reduksjon lønnskostnader kr 530.000,-.

Kommunespsykologstillingen vil være vakant noe av 2019. Dette vil gi en innsparing i 2019 på kr 500.000,-.

Kvalifiseringsordningen blir benyttet i noe redusert grad. Dette gjør at en nå foreslår å redusere antallet kvalifiseringsplasser med 1, fra 7 til 6 plasser. Med dette kan vi redusere budsjetterte utgifter med kr 160.000,-.

Tjensteområde Helse og omsorg

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	154 139 000			
Framskrevet ramme	157 584 000	165 014 658	168 924 744	169 235 622
Konsekvensjusteringer				
Kjøp av Helse og omsorgstjenester	390 000			
Kjøp tjenester Soltun	4 000 000	-4 000 000		
Bemanning/drift av forsterket skjermet enhet		8 000 000		
Estimert salg av plasser forsterket skjermet enhet		-4 000 000		
Økt innslagspunkt ressurskrevende tjenester	550 000			
Reduksjon refusjon ressurskrevende tjenester	300 000			
Vedtak på tjenester - nye behov	375 000			
Driftsenhetsleder institusjon	700 000			
Økt budsjett GIL (2,6 årsverk, lønnsøkning og andre kjente utgiftsøkninger)	182 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Omgjøre Korsvold til heldøgnsbemannede omsorgsboliger	-500 000			
Egenbetaling kommunal fysioterapi	-50 000			
Nye tiltak				
Ambulerende tverrfaglig team	500 000			
Tidlig innsats/hverdagsrehabilitering	340 000			
Salderingstiltak				
Reduksjon i lønnskostnader på tjenesteområdet	-2 000 000			
Omstilling og vakanser	-500 000	500 000		
Økte brukerbetaling for de over 2 G	-250 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-787 920			
Organisatoriske strukturendringer		-871 000	-3 978 000	
KORRIGERT RAMME	160 833 000	164 644 000	164 947 000	169 236 000

Som følge av endringer i behovet for tjenester med nye vedtak, økes rammen med kr 390.000,-.

Nordre Land kommune har kjøpt plasser ved forsterket skjermet enhet. Behovet for dette ble kjent etter budsjettleggelsen for 2018. Økningen innarbeides i budsjettet for 2019. Det har vært opp en egen politisk sak i 2018 med vedtak om at Nordre Land kommune skal bygge en egen forsterket skjermet enhet. Det er lagt inn i budsjettet fra 2020 en oppbemanning og drift av denne avdelingen, men egen bruk av to plasser og salg av to plasser.

Det er kommet en presisering fra Helsedirektoratet når det gjelder reduksjon for ressurskrevende tjenester knyttet til kjøp av ressurskrevende tjenester. Dette vil medføre mindreinntekter fra 2019 på kr 300.000,-.

I forslaget til statsbudsjettet ble det foreslått å øke innslagspunktet for refusjon for ressurskrevende tjenester ut over prisstigningen. Dette betyr økte kostnader for tjenesteområdet før refusjon slår inn.

I formannskapet-administrative saker er det vedtatt at det skal ansettes driftsenhetsleder institusjon. Lønnsmidler til denne stillingen må innarbeides i budsjettet fra 2019.

I forbindelse med OU-rapporten ble det vedtatt å omgjøre Korsvold til heldøgnsbemannede omsorgsboliger ved å samlokalisere omsorgsboligene i Torpa. Tjenesteområdet meldte i budsjett 2018 at innsparingen forventet i 2019 var avhengig av samlokalisering. Det er konkludert med at tjenestemottakerne totalt sett ville få flere muligheter til aktiviteter og tettere sykepleiefaglig oppfølging ved å flytte til Korsvold. Kommunestyret har vedtatt i sak 44/16, 95/16 og 92/17 at dette skal effektueres, men rådmannen anbefaler nå at dette avventes til etter avgjørelse i rettsprosessen fra Vågå kommune.

Det er behov for lønnsmidler for en oppstart av et tverrfaglig ambulant team til hjemmeboende. Dette er et viktig satsningsområde for Nordre Land kommune. Foreløpig er det i budsjett for 2019 lagt inn kr 500.000,-, slik at kommunen kan sette i gang med dette.

Reduksjon i lønnskostnader på tjenesteområdet ved reduksjon i tjenestetilbudet tilsvarende lønnsutgifter på 2.160.000,-. I dette ligger reduksjon av 4 sykehjemsplasser, tilsvarende kr. 1.500.000,-. Det innebærer videre en nedleggelse av dagtilbudet i Torpa, slik at tilbudet om dagtilbud i kommunen gis på Landmo. Videre blir mottakskjøkkene på Korsvold lagt ned. Tilsvarende endring er gjennomført i noen andre kommuner i GLT f.eks. Bjørkelia (Gjøvik). Nedleggelsen betyr at all mat og bakst blir produsert på kjøkkenet på Landmo, og sendt til Korsvold. Maten bli varmet opp på avdelingskjøkken på Korsvold.

Økte brukerbetaling for de med inntekt over 2 G vil kunne gi økte inntekter på kr 250.000,-. Antallet brukere over 2 G er ca. 60 brukere. Tjenesteområdet vil foreslå en gradvis opptrapping av brukerbetalingen innenfor praktisk bistand (over 2 G, under fastsettes av staten), pris på dagopphold, skyss til og fra dagopphold, alarmer og prisen på mat til hjemmeboende den neste 4 årsperioden.

Samhandlingsreformen

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	10 000			
Fremskrevet ramme	10 000	110 000	110 000	110 000
Økt ramme	100 000			
KORRIGERT RAMME	110 000	110 000	110 000	110 000

Rammen til kjøp av «overliggerdøgn» er økt, da kommunen har måttet benyttet seg av denne ordningen det siste året.

Tjenesteområde Samfunnsutvikling

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	48 284 000			
Framskrevet ramme	49 826 000	49 444 992	50 730 562	52 049 556
Konsekvensjusteringer				
Bortfall husleie ASVO				

Egenandel matrikkelforbedringsprosjekt Ksak 21/18	350 000	-350 000		
Ekstramannskaper brann - krav om grunnkurs	100 000	-100 000		
Etterbetaling lønn brannvesen	270 000	-270 000		
Reduksjon i driftskostnader	-110 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Opprettholde Lundhaug bhg barnehageåret 2019/2020	-215 000	-150 000		
Reduksjon renholdsressurs	-600 000			
Nye tiltak				
Salderingstiltak				
Avvikle kommunalt vedlikehold av private veger				
Reduksjon i stillinger på tjenesteområdet	-730 000			
Reduksjon i lønnskostnader overtid og vikarer	-250 000			
Avvikle vektertjeneste, kommunale bygg				
Driftsreduksjoner sysselsetting og Dokka vedsenter	-200 000			
Nedlassifisering av kommunale veger				
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-249 130			
Organisatoriske strukturendringer		-260 000	-1 195 000	
KORRIGERT RAMME	48 192 000	48 315 000	49 536 000	52 050 000

Reduksjon i driftskostnader er knyttet til lavere strømforbruk på grunn av ENØK-tiltak og reduserte lisensutgifter på grunn av oppsigelse av dataprogram.

Besparelse nedleggelse av Lundhaug Barnehage kr 215.000,-. Tjenesteområde har kostnader knyttet til husleie, renhold, strøm og vedlikehold av Lundhaug barnehage. Dette er et lokale som etter hvert krever mye vedlikehold.

Reduksjon av lønnsutgifter på tjenesteområdet kr 730.000,-, inklusiv vakanse.

Reduksjon lønnsutgifter til overtid kommunale veger og vedlikehold og vikarer renhold kr 250.000,-.

Reduksjon i lønns-/driftskostnader ved sysselsetting og Dokka Vedsenter kr 200.000,-. Kommunen må har et tilbud om sysselsetting og arbeidsavklaring, men omfanget av tilbudet kan gjennomgås med tanke på mulighetene til å redusere kostnadene.

Samfunnsutvikling - Selvkost VARF				
	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	-5 546 000			
Fremskrevet ramme	-5 491 000	-5 634 000	-5 780 000	-5 930 000
Utgifter selvkostområde Synnfjell				
Indirekte og kalkulatoriske kostnader	5 491 000	5 634 000	5 780 000	5 930 000
Budsjett selvkostområdet	0	0	0	0

Budsjett 2018 fremskrevet med forventet lønns- og prisvekst. Det legges opp til betydelige investeringer innen vann og avløpsområdet gjennom denne økonomiplanen, og det er å

forvente at vann- og avløpsgebyr i økonomiplanperioden da kan stige noe i tillegg til å disponere tidligere avsatte selvkostfond, som følge av økte kalkulatoriske kostnader.

Med overtakelsen av vann- og avløpsanleggene på Spåtind og i Synnfjell øst som krever store investeringer, vil det i oppstartsårene være høye kostnader på selvkostområdene. Dette vil i en perioden kunne medføre at selvkostgraden ikke vil være 100 %.

Tjenesteområde Kultur

	2019	2020	2021	2022
Ramme 2018	10 159 000			
Framskrevet ramme - Kultur	10 441 000	10 075 320	10 282 572	10 302 066
Konsekvensjusteringer				
Oppgradering bibliotek gjennomført 2018	-70 000			
Salderingstiltak vedtatt i OU/økonomiplan				
Reduksjon tilskudd til skiløyper jfr red e-skatt				
Nye tiltak				
Salderingstiltak				
Redusert tilskudd	-244 000			
Redusert tilskudd feiring av 17. mai				
Avvikle kulturkalender på papir	-100 000			
Kulturskole, økt dirigentavgift skolekorps				
Bibliotek redusert utgift administrasjon/inventar	-35 000			
Parken redusert lønnsutgift tur/arrangement				
Reduksjon stillingsressurs på tjenesteområdet	-120 000			
Regjeringens effektiviseringspotensial 0,5 %	-52 205			
Organisatoriske strukturendringer		-53 000	-242 000	
KORRIGERT RAMME	9 820 000	10 022 000	10 041 000	10 302 000

Det foreslås å redusere diverse tilskuddet til lag og foreninger med til sammen kr 244.000,-.

Ikke kulturkalender på papir vil gi en innsparing på kr 100.000,-. All markedsføring av kinoprogram og kulturaktiviteter vil heretter foregå digitalt.

Biblioteket, redusert utgift administrasjon/inventar kr 35.000,-.

Reduksjon i lønnskostnader på tjenesteområdet på kr 120.000,-.

3.5.4 Rammetildeling budsjett 2018

		Rammer 2019
11	Politisk styring	4 136 000
118	Tilleggsbevilgninger	-256 000
119	Sentral lønnsavsetning	4 689 000
12	Sentraladministrasjon	31 928 000

17	Næring	-9 648 000
18	Kirkelige formål	511 000
	Overført kirkelig fellesråd	4 928 000
19	Pensjonsforhold	0
22	Tjenesteområde Grunnskole	68 227 000
23	Tjenesteområde Barnehage	36 285 000
33	Tjenesteområde Velferd	59 038 000
36	Tjenesteområde Helse og Omsorg	160 833 000
39	Samhandlingsreformen	110 000
44	Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 192 000
45	Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 491 000
51	Tjenesteområde Kultur	9 820 000
	SUM	413 302 000

3.6 Investeringsprogram 2019-2022

I tillegg til driftsdelen må også økonomiplanen inneholde en plan for kommunens kapitalanskaffelser i fireårsperioden. Investeringsprogrammet skal ifølge loven inneholde alle inntekter som ikke er løpende, samt utgifter knyttet til anskaffelse av eiendeler som er bestemt til varig eie eller bruk og som er av vesentlig verdi, eller påkostning på eksisterende varige driftsmidler som er av varig og vesentlig verdi. Eiendelen må ha en økonomisk levetid på minst tre år og ha en anskaffelsesverdi på minst kr. 100.000,-.

Kommuner kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk. Noen investeringsprosjekter kan ikke lånefinansieres, for eksempel egenkapitalinnskuddet i KLP og andre kjøp av aksjer og andeler. Kommunen må derfor ha frie inntekter til å finansiere deler av investeringene.

Momskompensasjonen i investering skal gå til å finansiere kompensasjonsberettigede utgifter. Dette betyr at kommunen kun kan låne netto investert beløp.

Drifts- og investeringsdelen i en økonomiplan henger nøye sammen fordi lånefinansiering av investeringene påvirker kommunens rente- og avdragsutgifter, som må dekkes av de løpende driftsinntektene.

3.6.1 Investeringsprogram 2019-2022

Investeringsplan utenfor VA (i 1000 kr)	2019	2020	2021	2022
Egenkapitalinnskudd KLP	2 000	2 000	2 000	2 000
Digitaliseringsprosjektet	2 000	1 000	1 000	1 000
IKT-prosjekter	500	500	500	500
Bytte av servere	352			
Brannmur	1 618			
Kjernesvitsjer	252			

Digitalt undervisningsutstyr til grunnskole	500	500	500	500
Opprusting av uteområde i barnehagene	1 500			
Bil ambulerende vaktmester/hjelpemiddelteknikker	500			
Inventar og utstyr bofellesskap og avlasningsbolig	200			
Medisinteknisk utstyr Landmo	750			
Næringsberegning av kjøkkenets menyer (Aivo)	100			
Startlån - husbanklån	20 000	20 000	20 000	20 000
Utskifting av kjøretøy/varige driftsmidler ved TDE	700	700	700	700
Opprustings- og rehabiliteringsplan for kirke og eiendom	2 000	2 000	2 000	2 000
Sikring og ENØK-tiltak kirker	1 000	1 000	1 000	1 000
Opprustingsplan kommunale veger, ramme for delprosjekter	2 000	2 000	2 000	2 000
Tiltak ferdigstilling Lokverkstedet	500	500		
Ny tankbil - Brann	3 500			
Ny vedmaskin		350		
Ny hjullaster Sysselsetting / vedproduksjon - Kjøpes brukt	900			
Rehabilitering Landmo	2 500	2 500	2 500	
Ny skole TBUS		167 500		
Solskjerming Landmo, Soltun	250			
Prosjektering TBUS og bussholdeplass / parkering Elverom				6 500
Trafikksikkerhetstiltak - gatelys komm veg	610	610	610	610
Prosjektere trafikksikkerhetstiltak - fortau Landmovegen	6 500			
Gatelys - nye armaturer for å utfase HQL pærer som går ut fra 2017	500	500	500	
Prosjektering gang- og sykkelveg Dokka syd - Sollisvingen	300			
Sum ordinære investeringstiltak	51 532	201 660	33 310	36 810
Investeringsplan VA Dokka (i 1000 kr) (eks.mva)	2019	2020	2021	2022
Fornyelse av VA-nettet (1% årlig)	4 800	4 800	4 800	4 800
Tilkobling abonnenter til eksisterende VA-nett	2 000	2 000	2 000	2 000
Fremføring av vann og avløp til Dokken		2 880		
VA-ledning Moskauglinna	8 000			
Høydebasseng/tilførselsledning Dokka		6 000	8 000	
Holmenjordet - tilkobling abonnenter	3 000			
Sum investeringer VA Dokka	17 800	15 680	14 800	6 800
Investeringsplan VA Synnfjell (i 1000 kr) (eks. mva)	2019	2020	2021	2022
Ramme investeringer i Synnfjellet	17 100	47 500	9 500	
Sum investeringer VA Synnfjell	17 100	47 500	9 500	-
Sum finansieringsbehov:	86 432	264 840	57 610	43 610

3.6.2 Kommentarer til investeringsbudsjett 2019

Investeringsplan utenfor VA

Egenkapitalinnskudd KLP

Bevilgning til eventuell innkalling av ytterligere egenkapital til KLP. Nøyaktig sum for 2019 er ikke kjent før sensommeren 2019. Det er årlig økt egenkapital i KLP de siste 10 årene.

Digitaliseringsprosjektet

Digitaliseringsprosjektet skal i 2019 arbeide videre med videreutvikling av muligheter i det nye sak- og arkivsystemet, med integrasjoner mot andre fagsystemer og nye arbeidsmåter. Det trengs investeringsmidler til anskaffelse av systemer og løsninger vi videre digitalisering.

IKT-prosjekter

IKT-avdeling har de siste årene hatt en pott på kr 500.000,- i frie midler til uforutsette hendelser som krever oppgraderinger samt nødvendig utbedringer av IKT-plattformen. Med 700 ansatte, 900 elever og 25 avdelinger som skal ha IKT-tjenester er denne potten innarbeidet. Bevilgningen skal brukes til tiltak om jfr. GKRS nr. 4 (regnskapsreglene) defineres som investeringstiltak.

Bytte av servere

Kommunen har 2 fysiske servere som på sentralt datarom som må byttes i 2019. I tillegg til innkjøp av servere tilkommer noe konsulentbistand.

Brannmur

Våre brannmurer blir ikke supportert etter oktober 2018 og må byttes.

Kjernesvitsjer

Fornyelse og utvidelse av kjernesviter på sentral dataplattform. Kjernesvitsjer er «nav-et» i kommunens dataplattform. Disse må byttes for at dataene i nettverket skal kunne flyttes raskt og effektivt.

Digitalt undervisningsutstyr i grunnskolen

Det budsjetteres med en årlig bevilgning på kr. 500.000,- for å kunne reinvestere i elektronisk læringsutstyr, etter hvert som eksisterende datautstyr blir kassert/er ferdig avskrevet. Dette er nødvendig for å opprettholde muligheter for effektiv og læring tilpasset samfunnsutviklingen.

Opprusting av uteområdet i barnehagene

Nordre Land barnehagens uteområder tilfredsstiller ikke lovens krav vedr utemiljø.

«Loven krever at barnehagens fysiske miljø skal utformes slik at alle barn får gode muligheter til å delta aktivt i lek og andre aktiviteter. I tilretteleggingen av det fysiske miljøet

må det tas hensyn til at barn i ulike aldre og med ulikt ferdighetsnivå skal bruke de samme arealene»

Utfordringene i Nordre Land barnehagene gjelder parkering, sol/skygge forhold, gjerdar/porter, vegetasjon og utstyr. Det er et behov for oppgradering i alle barnehager.

Bil ambulerende vaktmester/hjelpemiddelteknikker

Arbeidsbilen til hjelpemiddelteknikerne er en Toyota Hiace, 2000-modell, med 4-hjulsdrift. Den har blitt brukt av amb. vaktmestre hele tiden i 18 år. Den har vært veldig solid og driftssikker, hatt lite reparasjoner. Behov ved ny bil:

- 4-hjulsdrift
- Plass til sykeseng
- Manuell rampe bak, dette gjør at 1 person alene kan få inn/ut tunge hjelpemidler.

Inventar og utstyr bofellesskap og avlastningsbolig

Mye av inventaret er gammelt og slitt i flere av boligene. Det er behov for innkjøp og/eller utskiftninger av møbler, medisinskap, kontorutstyr, hvitevarer, TV, diverse kjøkkenutstyr og utemøbler.

Medisinsk utstyr Landmo

Den teknologiske utviklingen sammen med samhandlingsreformen, har ført til at kommunene nå har et stort praktisk og økonomisk ansvar for behandling av pasienter som sykehuset tidligere tok ansvar for. Tjenesteområdet Helse og Omsorg må som følge av denne utviklingen kjøpe inn/ fornye den medisinske utstyr parken i tråd med de nasjonale anbefalinger. Målsettingen med innkjøp av medisinsk utstyr er:

- Etablere en fleksibel, helhetlig, trygg og forsvarlige pasientbehandling
- Frigjøre ressurser til annet arbeid
- Harmonisering og kompetanseheving i kommunen
- Reduserer unødvendige henvisninger eller innleggelser på sykehus

Næringsberegning av kjøkkenets menyer (Aivo)

Mattilsynet krever at kjøkkenet på Landmo må følge forskriften om innhold og næringsberegning av all mat som produseres. Per i dag har tjenesteområdet bare hatt mulighet til å hatt på etiketter med innhold. Tjenesteområdet må investeres i slik system for å næringsberegne all mat som produseres.

Startlån – husbanklån

Det er lagt inn en årlig bevilgning til videreutlån/startlån. Dette gjelder utlån til innbyggere som ikke tilbys finansiering/toppfinansiering gjennom ordinære utlånsvirksomhet i banker, men som allikevel ansees å ha mulighet til å betjene låneopptak.

Utskifting av kjøretøy/varige driftsmidler ved TDE

Bevilgning for å foreta utskifting av transportmidler og utstyr innenfor Tjenesteområde Samfunnsutvikling, som etter standard for "god kommunal regnskapsskikk" nr. 4 skal regnskapsføres i investeringsregnskapet.

Opprustings- og rehabiliteringsplan for kirke og eiendom

Kommunen har revidert utarbeidet vedlikeholdsplan. For å kunne gjennomføre de tiltak som er prioritert, er det nødvendig å bevilge midler i henhold til de behov planen initierer. Det skal i planen prioriteres ENØK-tiltak som gir energieffekter. Bevilgningen er en total ramme for delprosjektene på dette området. Tiltakene i kommunen skal etter standard for "god kommunal regnskapsskikk" nr. 4 kvalifisere til bokføring i investeringsregnskapet.

Sikring og ENØK-tiltak kirker

Det er lagt inn en rammebevilgning til prosjekter i kirken, og innenfor rammene skal kirkevergen i samarbeid med Tjenesteområde Samfunnsutvikling prioritere investeringstiltak i kirkene.

Opprustingsplan kommunale veger, ramme for delprosjekter

Bevilgning til opprustning av kommunale veger, som jfr. standard for "god kommunal regnskapsskikk" nr. 4 skal regnskapsføres i investeringsregnskapet. Bevilgningen er en totalramme for delprosjektene på dette området.

Tiltak ferdigstilling Lokverkstedet

Videreføring av prosjektet som tidligere er antatt å beløpe seg til ca 4,2 MNOK. Neste prosjekt på prioriteringslisten er nye toaletter og påkobling av vannbåren varme i gulv.

Ny tankbil – Brann

Dagens tankbil er en 1996 modell ombygd melkebil. Denne er vurdert hensiktsmessig å bytte ut i 2019. Det vil da bli foretatt en vurdering av behov for type bil og innhentet tilbud gjennom en anbudskonkurransen.

Ny hjullaster Sysseletting

Vedsenterets hjullaster ble kjøpt brukt i 2014. Denne er i daglig bruk i forbindelse med frakting og stabling av paller med ved. Det er vurdert en planmessig utskifting av denne hjullasteren i 2019. Det anslås at det blir anskaffet brukt hjullaster.

Rehabilitering Landmo

1986-bygget ved Landmo sykehjem har i liten grad vært oppgradert siden byggeåret. Det er nå nødvendig å rehabilitere beboelsesrom. Det er besluttet at dette skal gjøres i egen regi. For å unngå å stenge av en hel avdeling, og flytte beboere, er det planlagt å foreta rehabiliteringer over en fire-års periode, slik at det er avsatt kr. 2,5 mill årlig i planperioden, til sammen kr. 10 mill.

Solskjerming Landmo

Det er ikke solskjerming på avdeling Soltun. På de andre avdelingene er det markiser fra 1986, og mange av disse fungerer ikke. Noen er fortsatt intakt. Det må derfor gjøres en

samlet vurdering av alle solskjermingen på bygget. De delene av bygge som ikke har solskjerming må prioriteres.

Prosjektering TBUS og bussholdeplass / parkering Elverom

Tiltaket gjelder ombygging av bussholdeplass/parkeringsløsning ved Torpa barne- og ungdomsskole og Torpa barnehage avd. Mariringen, for å etablere en mer praktisk og trafiksikker løsning rundt på- og avstigning ved levering og henting av barn ved skolen og barnehagen. Det ble i 2017 bevilget midler til prosjektering av rehabiliteringstiltak ved Torpa barne- og ungdomsskole (kr. 100.000,-) og gjennomføring av prioriterte tiltak ved bussholdeplass/parkering i 2018 (kr. 6.400.000,-). Denne bevilgningen er nå forskjøvet, og forventes og sees i sammenheng med rehabiliteringsprosjekt ved Torpa barne- og ungdomsskole.

Trafikksikkerhetstiltak - gatelys kommunale veger

Tiltaket gjelder etablering av gatelys langs veger iht prioritert rekkefølge. Tiltaket er hjemlet i vedtatte Trafikksikkerhetsplan for 2018-2021.

Prosjektere trafikksikkerhetstiltak - fortau Landmovegen

I gjeldende vedtatte Trafikksikkerhetsplan for Nordre Land kommune er fortau fra Øygardsjordet barnehage til Nedre Smebyveg et av de prioriterte tiltakene. Prosjektering av flomtiltak gir en økt prosjekteringskostnad på kr. 350.000, samt at det er gjort et overslag fra konsulent på byggekostnad anslått til kr. 6.150.000. Total bevilgning for 2019 blir dermed 6.500.000. Ved et eventuelt terrenginngrep for å etablere denne gangvegen, har NVE stilt krav om å inkludere flomsikringstiltak av Kvernsveenbekken. En eventuell gjennomføring av hovedprosjektet vil da tidligst komme i neste rullering av økonomiplanen.

Gatelys - nye armaturer for å utfase HQL pærer som går ut fra 2017

Gatelysene har i stor grad HQL-pærer. Denne typen lyspærer er ikke lenger tillatt brukt, som følge av fase to av EU sitt økodesigndirektiv. Disse må derfor planmessig erstattes av andre typer lyskilder, og det er derfor lagt inn en planmessig utskifting i perioden 2018 til 2021. Først ut er Holtelivegen og Stormoen.

Prosjektering gang- og sykkelveg Dokka syd – Sollisvingen

Midler til prosjektering av gang- og sykkelveg fra Dokka syd til Sollisvingen.

Investeringer VA Dokka

Fornyelse av VA-nettet (1% årlig)

I hovedplan for VA er det vedtatt årlig fornyelse av minimum 1 % av VA-nettet, for å ivareta nødvendig kvalitet og driftssikkerhet. Det er derfor lagt inn en årlig bevilgning.

Tilkobling abonnenter til eksisterende VA-nett

Årlig ramme for tilkobling av nye abonnenter til eksisterende VA nett. Planlagt tilknytninger til Riisby renseanlegg sommeren 2019.

VA-ledning Moskauglinna

Rehabilitering og forsterkning av ledningsnettet i forbindelse med nytt høydebasseng og ny tilførselsledning til høydebasseng.

Holmenjordet - tilkobling abonnenter

Etablering av ny VA ledning for boligområde på nedsiden av storgata nord for Holmenjordet. Varsel om pålegg er sendt, med frist ut 2019 for alle boliger å koble seg på dette ledningsnettet.

Investeringer i vann- og avløp i Synnfjell

Ramme for investeringer i vann- og avløp i Synnfjellet

Det vedtas en ramme for investeringer i vann- og avløpssystemet i Synnfjell Øst og Syd.

3.6.3 Kommentarer til investeringsprosjekter senere i planperioden

Ny vedmaskin

På vedsenteret er det i dag to vedproduksjonslinjer. En ble anskaffet og satt i drift i 2015. Den andre er av eldre årgang. Det er vurdert en planmessig utskifting av denne produksjonslinjen i 2020.

Ny skole Torpa

Forstudie og forprosjekt fase 1 er gjennomført. Foreløpige økonomiske anslag beregnet ut fra antatt arealbehov med priser hentet fra prisboka for Innlandet, viser en investeringskostnad på kr 167,5 mill. inkl mva. Dette forutsetter at klasseromsfløy rehabiliteres, og resten av bygningsmassen rives for å gjøre plass til nybygg. I dette prisanslaget ligger bygging av skolebygg med ny svømmehall, uten gymsal, men med ekstern flerbrukshall.

Prosjektering TBUS og bussholdeplass / parkering Elverom

Tiltaket gjelder ombygging av bussholdeplass/parkeringsløsning ved Torpa barne- og ungdomsskole og Torpa barnehage avd. Mariringen, for å etablere en mer praktisk og trafiksikker løsning rundt på- og avstigning ved levering og henting av barn ved skolen og barnehagen. Det ble i 2017 bevilget midler til prosjektering av rehabiliteringstiltak ved Torpa barne- og ungdomsskole (kr 100.000,-) og gjennomføring av prioriterte tiltak ble vedtatt i økonomiplan for 2018-2021 med kr 6,4 mill. i 2019. Denne bevilgningen er nå foreslått forskjøvet til slutten av økonomiplanperioden, og forventes og sees i sammenheng med rehabiliteringsprosjekt ved Torpa barne- og ungdomsskole da dette arealet sannsynligvis vil måtte brukes som riggplass ved et eventuelt byggeprosjekt.

Fremføring av vann og avløp til Dokken

Tiltaket gjelder fremføring av vann- og avløpsledning til Dokken grustak, for å legge forholdene til rette for fremtidig utvikling av området. Dette er et område som ikke er regulert og derfor vil usikkerheten være stor i forhold til hvordan et vann- og avløpsnett skal bygges inne på området. Det er derfor i dette forslaget laget et minimum av ledningsnett for å bygge en tilfredsstillende infrastruktur slik at området får en sikker vann- og avløpsløsning. Denne løsningen gir ikke brannvann for sprinkling til næringsområdet, dette skal utredes i et annet prosjekt med tilførselsledning, utvidelse og mulig ny plassering av høydebasseng.

Høydebasseng/tilførselsledning Dokka

Kapasiteten på eksisterende høydebasseng er liten og vannforsyningen er sårbar for lekkasjer og tekniske feil. I tillegg er det utfordringer med å levere tilstrekkelig kapasitet på slukkevann til sprinkleranlegg. Det er behov for å utrede egen forsyningsledning til høydebassenget, og en eventuell utvidelse av høydebassenget. Dette er under prosjektering og VA-ledning Moskauglinna foreslås bygget i 2020.

I tillegg er det flere prosjekter som ikke er avklart og kostnadsberegnet ennå som vil kunne komme inn i investeringsprogrammet i løpet av perioden:

- 6-8 omsorgsboliger med fellesareal for voksne tjenestemottakere
- Kjøp av næringsareal
- Diverse investeringer i Synnfjell øst:
 - o Flomutredning
 - o Oppgradering Spåtind vannverk
 - o Oppgradering Spåtind renseanlegg
 - o Nye borehull Klevmoseterhøgda
 - o Ombygging Nordrumsetra renseanlegg - rensetrinn fosfor
 - o Sekshjuling/snøskuter

4. Budsjett 2019 i tall

4.1 Budsjettskjema 1A – drift 2019

Budsjettskjema 1A - drift

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Skatt på inntekt og formue	143 400 000	143 760 000	137 427 613,57
Ordinært rammetilskudd	239 478 000	228 402 000	231 945 205,43
Skatt på eiendom	32 000 000	30 413 000	33 223 939,66
Andre direkte eller indirekte skatter	7 600 000	7 800 000	7 521 877,00
Andre generelle statstilskudd	16 895 000	2 500 000	2 270 695,00
Sum frie disponible inntekter	439 373 000	412 875 000	412 389 330,66
Renteinntekter og utbytte	7 000 000	6 250 000	6 853 602,39
Gevinst finansielle instrumenter	2 300 000	1 500 000	2 712 626,00
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	7 900 000	7 700 000	8 346 486,67
Tap finansielle instrumenter	0	0	0,00
Avdrag på lån	18 200 000	17 745 000	17 526 990,00
Netto finansinnt./utg.	-16 800 000	-17 695 000	-16 307 248,28
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0,00
Til ubundne avsetninger	7 271 000	5 448 000	24 234 601,25
Til bundne avsetninger	0	0	2 308 638,00
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	0	0	17 973 601,25
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0,00
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0,00
Netto avsetninger	7 271 000	5 448 000	8 569 638,00
Overført til investeringsbudsjettet	2 000 000	4 029 000	2 675 000,00
Til fordeling drift	413 302 000	385 703 000	384 837 444,38
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	413 302 000	385 703 000	379 310 472,30
Mer/mindreforbruk	0	0	5 526 972,08

4.2 Budsjettskjema 1B – driftsbudsjettet 2019

	Rammer 2019
11 Politisk styring	4 136 000
118 Tilleggsbevilgninger	-256 000
119 Sentral lønnsavsetning	4 689 000
12 Sentraladministrasjon	31 928 000
17 Næring	-9 648 000
18 Kirkelige formål	511 000
Overført kirkelig fellesråd	4 928 000
19 Pensjonsforhold	0
22 Tjenesteområde Grunnskole	68 227 000
23 Tjenesteområde Barnehage	36 285 000
33 Tjenesteområde Velferd	59 038 000
36 Tjenesteområde Helse og Omsorg	160 833 000
39 Samhandlingsreformen	110 000
44 Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 192 000
45 Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 491 000
51 Tjenesteområde Kultur	9 820 000
SUM	413 302 000

4.3 Budsjettskjema 2A – investering 2019

Budsjettskjema 2A - investering

	Budsjett 2019	Budsjett 2018	Regnskap 2017
Investeringer i anleggsmidler	64 432 000	54 630 000	29 425 567,23
Utlån og forskutteringer	20 000 000	20 000 000	15 751 849,15
Kjøp av aksjer og andeler	2 000 000	1 975 000	1 880 083,00
Avdrag på lån	2 600 000	2 600 000	5 788 693,00
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0,00
Avsetninger	0	0	0,00
Årets finansieringsbehov	89 032 000	79 205 000	52 846 192,38
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	77 049 000	70 174 000	38 300 895,86
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	457 440,00
Tilskudd til investeringer	0	0	743 000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	7 383 000	2 402 000	3 403 767,36
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	2 600 000	2 600 000	6 440 980,16
Andre inntekter	0	0	0,00
Sum eksternt finansiering	87 032 000	75 176 000	49 346 083,38
Overført fra driftsbudsjettet	2 000 000	4 029 000	2 980 109,00
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0,00
Bruk av avsetninger	0	0	520 000,00
Sum finansiering	89 032 000	79 205 000	52 846 192,38
Udekket/udisponert	0	0	0,00

4.4 Budsjettskjema 2B – investeringsbudsjettet 2019

	2019
Til investering i anleggsmidler	64 432 000
Digitaliseringsprosjektet	2 000 000
IKT-prosjekter	500 000
Bytte av servere	352 000
Brannmur	1 618 000
Kjernesvitsjer	252 000
Digitalt undervisningsutstyr til grunnskole	500 000
Opprusting av uteområde i barnehagene	1 500 000
Bil ambulerende vaktmester/hjelpemiddelteknikker	500 000
Inventar og utstyr bofellesskap og avlasningsbolig	200 000
Medisinteknisk utstyr Landmo	750 000
Næringsberegning av kjøkkenets menyer (Aivo)	100 000
Utskifting av kjøretøy/varige driftsmidler ved TDE	700 000
Opprustings- og rehabiliteringsplan for kirke og eiendom	2 000 000
Sikring og ENØK-tiltak kirker	1 000 000
Opprustingsplan kommunale veger, ramme for delprosjekter	2 000 000
Tiltak ferdigstilling Lokverkstedet	500 000
Ny tankbil - Brann	3 500 000
Ny hjullaster Sysselsetting / vedproduksjon - Kjøpes brukt	900 000
Rehabilitering Landmo	2 500 000
Solskjerming Landmo, Soltun	250 000
Trafikksikkerhetstiltak - gatelys komm veg	610 000
Prosjektere trafikksikkerhetstiltak - fortau Landmovegen	6 500 000
Gatelys - nye armaturer for å utfase HQL pærer som går ut fra 2017	500 000
Prosjektering gang- og sykkelveg Dokka syd - Sollisvingen	300 000
Fornyelse av VA-nettet (1% årlig)	4 800 000
Tilkobling abonnenter til eksisterende VA-nett	2 000 000
VA-ledning Moskauglinna	8 000 000
Holmenjordet - tilkobling abonnenter	3 000 000
Ramme investeringer i Synnfjellet	17 100 000

4.5 Budsjettskjema 1A – drift i planperioden

Budsjettskjema 1A - drift	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Skatt på inntekt og formue	143 760 000	143 400 000	147 917 000	152 570 000	157 361 000
Ordinært rammetilskudd	228 402 000	239 478 000	244 268 000	249 153 000	254 136 000
Skatt på eiendom	30 413 000	32 000 000	32 000 000	32 000 000	32 000 000
Andre direkte eller indirekte skatter	7 800 000	7 600 000	7 600 000	7 600 000	7 600 000
Andre generelle statstilskudd	2 500 000	16 895 000	16 695 000	16 495 000	16 295 000
Sum frie disponible inntekter	412 875 000	439 373 000	448 480 000	457 818 000	467 392 000
Renteinntekter og utbytte	6 250 000	7 000 000	7 100 000	7 200 000	7 300 000
Gevinst finansielle instrumenter	1 500 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000	2 300 000
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	7 700 000	7 900 000	8 500 000	11 180 000	11 180 000
Tap finansielle instrumenter	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	17 745 000	18 200 000	18 500 000	24 000 000	24 000 000
Netto finansinnt./utg.	-17 695 000	-16 800 000	-17 600 000	-25 680 000	-25 580 000
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	5 448 000	7 271 000	9 322 000	9 583 000	10 286 000
Til bundne avsetninger	0	0	0	0	0
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	0	0	0	0
Bruk av bundne avsetninger	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	5 448 000	7 271 000	9 322 000	9 583 000	10 286 000
Overført til investeringsbudsjettet	4 029 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Til fordeling drift	385 703 000	413 302 000	419 558 000	420 554 000	429 526 000
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	385 703 000	413 302 000	419 558 000	420 554 000	429 526 000
Mer/mindreforbruk	0	0	0	0	0

4.6 Budsjettskjema 1B – drift i planperioden

	Rammer 2019	Rammer 2020	Rammer 2021	Rammer 2022
11 Politisk styring	4 136 000	4 029 000	4 349 000	4 247 000
118 Tilleggsbevilgninger	-256 000	-263 000	-270 000	-277 000
119 Sentral lønnsavsetning	4 689 000	4 811 000	4 936 000	5 064 000
12 Sentraladministrasjon	31 928 000	31 821 000	31 875 000	32 704 000
17 Næring	-9 648 000	-9 648 000	-9 648 000	-14 348 000
18 Kirkelige formål	511 000	499 000	512 000	525 000
Overført kirkelig fellesråd	4 928 000	5 056 000	5 187 000	5 322 000
19 Pensjonsforhold	0	0	0	0
22 Tjenesteområde Grunnskole	68 227 000	68 585 000	67 882 000	69 623 000
23 Tjenesteområde Barnehage	36 285 000	36 127 000	36 193 000	37 134 000
33 Tjenesteområde Velferd	59 038 000	61 084 000	60 684 000	63 764 000
36 Tjenesteområde Helse og Omsorg	160 833 000	164 644 000	164 947 000	169 236 000
39 Samhandlingsreformen	110 000	110 000	110 000	110 000
44 Tjenesteområde Samfunnsutvikling	48 192 000	48 315 000	49 536 000	52 050 000
45 Selvkost VARF - Samfunnsutvikling	-5 491 000	-5 634 000	-5 780 000	-5 930 000
51 Tjenesteområde Kultur	9 820 000	10 022 000	10 041 000	10 302 000
SUM	413 302 000	419 558 000	420 554 000	429 526 000

4.7 Budsjettskjema 2A – investering i planperioden

Budsjettskjema 2A - investering					
	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Investeringer i anleggsmidler	54 630 000	64 432 000	242 840 000	35 610 000	21 610 000
Utlån og forskutteringer	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 975 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Avdrag på lån	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Dekning av tidligere års udekket	0	0	0	0	0
Avsetninger	0	0	0	0	0
Årets finansieringsbehov	79 205 000	89 032 000	267 440 000	60 210 000	46 210 000
<i>Finansiert slik:</i>					
Bruk av lånemidler	70 174 000	77 049 000	218 013 000	52 783 000	37 908 000
Inntekter fra salg av anleggsmidler	0	0	0	0	0
Tilskudd til investeringer	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	2 402 000	7 383 000	44 828 000	2 827 000	3 702 000
Mottatte avdrag på lån og refusjoner	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Andre inntekter	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	75 176 000	87 032 000	265 440 000	58 210 000	44 210 000
Overført fra driftsbudsjettet	4 029 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av tidligere års udisponert	0	0			
Bruk av avsetninger	0	0	0	0	0
Sum finansiering	79 205 000	89 032 000	267 440 000	60 210 000	46 210 000
Udekket/udisponert	0	0	0	0	0

4.8 Budsjettskjema 2B – investeringsbudsjett i planperioden

	2019	2020	2021	2022
Til investering i anleggsmidler	64 432 000	242 840 000	35 610 000	21 610 000
Digitaliseringsprosjektet	2 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
IKT-prosjekter	500 000	500 000	500 000	500 000
Bytte av servere	352 000			
Brannmur	1 618 000			
Kjernesvitsjer	252 000			
Digitalt undervisningsutstyr til grunnskole	500 000	500 000	500 000	500 000
Opprusting av uteområde i barnehagene	1 500 000			
Bil ambulerende vaktmester/hjelpemiddelteknikker	500 000			
Inventar og utstyr bofellesskap og avlasningsbolig	200 000			
Medisinteknisk utstyr Landmo	750 000			
Næringsberegning av kjøkkenets menyer (Aivo)	100 000			
Utskifting av kjøretøy/varige driftsmidler ved TDE	700 000	700 000	700 000	700 000
Opprustings- og rehabiliteringsplan for kirke og eiendom	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Sikring og ENØK-tiltak kirker	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Opprustingsplan kommunale veger, ramme for delprosjekter	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Tiltak ferdigstilling Lokverkstedet	500 000	500 000		
Ny tankbil - Brann	3 500 000			
Ny vedmaskin		350 000		
Ny hjullaster Sysselsetting / vedproduksjon	900 000			
Rehabilitering Landmo	2 500 000	2 500 000	2 500 000	
Ny skole TBUS		167 500 000		
Solskjerming Landmo, Soltun	250 000			
Prosjektering TBUS og bussholdeplass / parkering Elverom				6 500 000
Trafikksikkerhetstiltak - gatelys komm veg	610 000	610 000	610 000	610 000
Prosjektere trafikksikkerhetstiltak - fortau Landmovegen	6 500 000			
Gatelys - nye armaturer for å utfase HQL pærer	500 000	500 000	500 000	
Prosjektering gang- og sykkelveg Dokka syd - Sollisvingen	300 000			
Fornyelse av VA-nettet (1% årlig)	4 800 000	4 800 000	4 800 000	4 800 000
Tilkobling abonnenter til eksisterende VA-nett	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Fremføring av vann og avløp til Dokken		2 880 000		
VA-ledning Moskauglinna	8 000 000			
Høydebasseng/tilførselsledning Dokka		6 000 000	8 000 000	
Holmenjordet - tilkobling abonnenter	3 000 000			
Ramme investeringer i Synnfjellet	17 100 000	47 500 000	9 500 000	

4.9 Økonomiske oversikt – drift

1 Nordre Land kommune - 2019

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Driftsinntekter			
Brukerbetalinger	25.374.873,05	23.303.000,00	28.671.018,00
Andre salgs- og leieinntekter	65.962.885,37	66.207.000,00	74.813.200,00
Overføringer med krav til motytelse	105.259.178,49	54.905.000,00	43.239.743,00
Rammetilskudd	231.945.205,43	228.652.000,00	239.478.000,00
Andre statlige overføringer	30.602.500,00	28.247.000,00	17.505.000,00
Andre overføringer	5.567.604,38	70.000,00	5.000,00
Skatt på inntekt og formue	137.427.613,57	143.760.000,00	143.400.000,00
Eiendomsskatt	33.223.939,66	32.013.000,00	32.000.000,00
Andre direkte og indirekte skatter	9.890.098,00	9.846.000,00	10.000.000,00
Sum driftsinntekter	645.253.897,95	587.003.000,00	589.111.961,00
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	357.233.805,56	346.675.479,00	334.304.810,00
Sosiale utgifter	78.834.459,73	91.038.135,00	77.133.289,00
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	79.553.368,59	61.792.931,00	63.265.971,00
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	62.013.707,89	35.149.455,00	47.320.096,00
Overføringer	39.588.812,86	30.464.000,00	27.012.500,00
Avskrivninger	20.837.713,00	18.000.000,00	22.000.000,00
Fordeelte utgifter	-1.490.328,07	-17.421.000,00	5.012.850,00
Sum driftsutgifter	636.571.539,56	565.699.000,00	576.049.516,00
Brutto driftsresultat	8.682.358,39	21.304.000,00	13.062.445,00
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	11.820.257,41	10.950.000,00	7.000.000,00
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsn	2.712.626,00	1.500.000,00	2.300.000,00
Mottatte avdrag på utlån	36.822,01	60.000,00	61.000,00
Sum eksterne finansinntekter	14.569.705,42	12.510.000,00	9.361.000,00
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger	7.473.183,78	7.700.000,00	7.900.000,00
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidle	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	17.526.990,00	17.745.000,00	18.200.000,00
Utlån	158.639,26	60.000,00	60.000,00

1 Nordre Land kommune - 2019

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019
Sum eksterne finansutgifter	25.158.813,04	25.505.000,00	26.160.000,00
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-10.589.107,62	-12.995.000,00	-16.799.000,00
Motpost avskrivninger	20.837.713,00	18.000.000,00	22.000.000,00
Netto driftsresultat	18.930.963,77	26.309.000,00	18.263.445,00
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbru	17.973.601,25	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	7.531.629,42	858.000,00	11.444.632,00
Bruk av bundne fond	9.409.062,26	3.689.000,00	3.949.901,00
Sum bruk av avsetninger	34.914.292,93	4.547.000,00	15.394.533,00
Overført til investeringsregnskapet	2.980.109,00	4.029.000,00	2.000.000,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbru	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	31.333.862,10	24.736.000,00	29.212.978,00
Avsatt til bundne fond	14.004.313,52	2.091.000,00	2.445.000,00
Sum avsetninger	48.318.284,62	30.856.000,00	33.657.978,00
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	5.526.972,08	0,00	0,00

4.10 Økonomisk oversikt – investering

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Budsjett 2022
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	457 440,00	0	0	0	0	0
Andre salgsinntekter	0,00	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	547 435,00	0	0	0	0	0
Kompensasjon for merverdiavgift	3 403 767,36	2 402 000	7 383 000	44 828 000	2 828 000	3 703 000
Statlige overføringer	743 000,00	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0,00	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0,00	0	0	0	0	0
Sum inntekter	5 151 642,36	2 402 000	7 383 000	44 828 000	2 828 000	3 703 000
Utgifter						
Lønnsutgifter	2 567 698,62	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	329 482,64	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	23 064 721,47	54 630 000	64 432 000	242 840 000	35 610 000	21 610 000
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	590,40	0	0	0	0	0
Overføringer	5 471 963,32	0	0	0	0	0
Renteutgifter og omkostninger	-693,26	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-2 008 195,96	0	0	0	0	0
Sum utgifter	29 425 567,23	54 630 000	64 432 000	242 840 000	35 610 000	21 610 000
Finansstransaksjoner						
Avdrag på lån	5 788 693,00	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Utlån	15 751 849,15	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Kjøp av aksjer og andeler	1 880 083,00	1 975 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	0,00	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	23 420 625,15	24 575 000	24 600 000	24 600 000	24 600 000	24 600 000
Finansieringsbehov	47 694 550,02	76 803 000	81 649 000	222 613 000	57 383 000	42 508 000
Dekket slik:						
Bruk av lån	38 300 895,86	70 174 000	77 049 000	218 013 000	52 783 000	37 908 000
Salg av aksjer og andeler	0,00	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	5 893 545,16	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000	2 600 000
Overført fra driftsregnskapet	2 980 109,00	4 029 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	520 000,00	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0	0	0	0	0

Bruk av ubundne investeringsfond	0,00	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0	0	0	0	0
Sum finansiering	47 694 550,02	76 803 000	81 649 000	222 613 000	57 383 000	42 508 000
Udekket/udisponert	0,00	0	0	0	0	0

5. Gebyr og betalingssetter 2019

1 BETALINGSSATSER - SENTRUM KINO			
Kategori	2018	% - vis endring	2019
Barn	80,- (90,-)	0,0 %	80,- (90,-)
Ungdom	90,- (100,-)	0,0 %	90,- (100,-)
Voksen	100,- (110,-)	0,0 %	100,- (110,-)
Prisene i parentes gjelder filmer med særlig høy leiepris.			
Leie kinosal - interne arrangører NLK - (f.eks. skoler)	0	0,0 %	0
Leie kinosal - lokale lag - pr. inntektsgivende arr.	2 100	2,4 %	2 150
Leie kinosal - lokale lag - pr. øving	210	2,4 %	215
Leie kinosal - andre - private arrangører	5250	1,9 %	5350
Leie Lokverkstedet - interne arrangører NLK	0	0,0 %	0
Leie Lokverkstedet - lokale lag pr. arrangement	0	0,0 %	0
Leie Lokverkstedet - lokale lag pr. øving	0	0,0 %	0
Leie Lokverkstedet - andre arrangører pr. arrangement	5000	7,0 %	5350
Leie Lokverkstedet - andre arrangører pr. øving	0		215

2 Kulturskolen			
Kategori	2018	% - vis endring	2019
Ordinær elevavgift	1 200	5,0 %	1 260
Moderasjon dans	800	5,0 %	840
Elevavgift voksne (over 19 år)	2 400	5,0 %	2 520
Direksjon av skolekorps	16 000	54,7 %	24 750
Kulturskolen har moderasjonsordning for familier som betaler for mer enn 2 dansegrupper.			
Det betales ordinær pris for 2 dansegrupper (kr 1.260,- pr. gruppe pr. halvår). For de			
resterende gruppene betales kr. 840,- pr. halvår. Ordningen gjelder pr. familie.			

3 LEIE AV DOKKAHALLEN OG UMLEIE AV PASSER TIL SALG, TIVOLI, UTSTILLINGER M.V			
Areal	2018	% - vis endring	2019
0 - 49 kvm/dag	235	2,1 %	240
50 - 249 kvm/dag	380	2,1 %	388
250 - 499 kvm/dag	535	2,1 %	546
500 - 999 kvm/dag	730	2,1 %	745
Over 1000 kvm/dag	915	2,1 %	934
Leie Dokkahallen pr time	200	2,0 %	204
Leie svømmehallen pr time	650	2,0 %	663

4 HUSLEIE KOMMUNALE BOLIGER				
		2018	% - vis endring	2019
Omsorgsleilighet	Furuholtet	6 190	3,4 %	6 400

Omsorgsleilighet	Rudsgt. 6-12	6 190	3,4 %	6 400
Omsorgsleilighet	Rudsgt. 18 L	6 190	3,4 %	6 400
Omsorgsleilighet	Torpavegen 24 A	6 993	3,2 %	7 220
Omsorgsleilighet	Torpavegen 24 F	6 993	3,2 %	7 220
Omsorgsleilighet	Torpavegen 24 B-D	7 898	3,4 %	8 166
Omsorgsleilighet	Torpavegen 24 I-H	9 449	3,4 %	9 770
Omsorgsleilighet	Korsvold	8 105	3,2 %	8 360
Omsorgsleilighet	Gamlevn. 43-45	7 284	3,4 %	7 530
Omsorgsleilighet	Gamlevn. 47	7 918	3,4 %	8 185
Trygdeleilighet	Landmovn. 2-12	4 489	3,4 %	4 640
Trygdeleilighet	Gamlevn. 35-37	4 489	3,4 %	4 640
Utleiebolig	Storgata 21	4 618	3,4 %	4 775
Utleiebolig	Storgata 58	5 789	3,4 %	5 985
Utleiebolig	Dokken 17	4 936	3,3 %	5 100
Utleiebolig	Voksgata 27	4 618	3,4 %	4 775
Utleieleilighet	Nybovn 12-22	4 451	3,3 %	4 600
Utleieleilighet	Nybovn 20	5 602	3,4 %	5 790
Utleieleilighet	Jevnakervn. 26F	8 815	3,4 %	9 115
Utleieleilighet	Jernb.gt. 3	5 684	3,4 %	5 877
Utleieleilighet	Villavn.	4 618	3,4 %	4 775
Utleieleilighet	Elgtråkket 5	5 492	3,4 %	5 678
Utleieleilighet	Elgtråkket 7-21	5 746	3,4 %	5 940
Utleieleilighet	Elgtråkket 14	5 368	3,4 %	5 550
Utleieleilighet	Elgtråkket 6	6 391	3,4 %	6 608
Utleieleilighet	Elgtråkket 12	8 228	3,4 %	8 507

5	VANN - AVLØP - RENOVASJON - SEPTIK					
	Vann/avløp Dokkaområdet	2018	Inkl mva	%- vis endring	2019	Inkl mva
	Fastavgift vann	2 045	2 556	0,0 %	2 045	2 556
	Fastavgift avløp	2 575	3 219	0,0 %	2 575	3 219
	Forbruk pr kbm vann	26,00	33	0,0 %	26	33
	Forbruk pr kbm avløp	33,00	41	0,0 %	33	41
	Gebyr for manglende innrapportering av vannmålerstand (mva.fritt)	500	500	0,0 %	500	500
	Tilknytningsavgifter Dokkaområdet					
	Lav sats vann pr kvm	65	81	0,0 %	65	81
	Lav sats avløp pr kvm	125	156	0,0 %	125	156
	Middels sats vann pr kvm (mva.fritt)	25	25	0,0 %	25	25
	Middels sats avløp pr kvm (mva. fritt)	45	45	0,0 %	45	45
	Normal sats vann pr kvm (mva. fritt)	210	210	0,0 %	210	210
	Normal sats avløp pr kvm (mva. fritt)	230	230	0,0 %	230	230
	Midlertidig tilknytning	10 000	12 500	0,0 %	10 000	12 500
	Næring, vann	20 000	25 000	0,0 %	20 000	25 000
	Næring, avløp	30 000	37 500	0,0 %	30 000	37 500
	Ved omdisponering av eksisterende bygg, f.eks endring fra kaldt lager til varmt lager, tilkommer det ikke ny tilknytningsavgift					
	Vann/avløp Synnfjell Øst					

Fastavgift vann	1 400	1 750	64,3 %	2 300	2 875
Fastavgift avløp	4 000	5 000	0,0 %	4 000	5 000
Forbruk pr kbm vann fritidseiendommer	10	12,5	0,0 %	10	12,5
Forbruk pr kbm avløp fritidseiendommer	12	15	0,0 %	12	15,0
Forbruk vann pr kvm næringseiendommer	10	12,5	0,0 %	10	12,5
Forbruk avløp pr kvm næringseiendommer	12	15	0,0 %	12	15,0
Tilknytningsavgifter Synnfjell Øst					
Lav sats*	0	0		20 000	25 000
Normal sats (nye hytter)*	130 000	162 500	0,0 %	130 000	162 500
Normal sats (eksisterende hytter)*	130 000	162 500	-46,2 %	70 000	87 500
Høg sats*	50 000	62 500	0,0 %	50 000	62 500
Anneks som boenhet*	130 000	162 500	-76,9 %	30 000	37 500
Næringsbygg vann	20 000	25 000	0,0 %	20 000	25 000
Næringsbygg avløp	30 000	37 500	0,0 %	30 000	37 500
Tilbygg næringsbygg	5 000	6 250	0,0 %	5 000	6 250
Midlertidig tilknytning	10 000	12 500	0,0 %	10 000	12 500
* Ved tilknytning av kun vann eller kun avløp, fakturere gebyr 50 %.					
Renovasjon fritidsboliger pr år					
140 liter	1 299	1 624	0,0 %	1 299	1 624
Container	1 299	1 624	0,0 %	1 299	1 624
Overtredelsesgebyrer containerrenovasjon (mva.fritt)	750	750	0,0 %	750	750
I tillegg kommer alle kostnader v/opprydding, fjerning og levering.					
Renovasjon husholdninger pr år					
80/80 L	1 985	2 481	0,0 %	1 985	2 481
140/80 L	2 231	2 789	0,0 %	2 231	2 789
240/80 L	2 690	3 363	0,0 %	2 690	3 363
240/80 L 2-4 husstander	1 859	2 324	0,0 %	1 859	2 324
360/80 L	2 990	3 738	0,0 %	2 990	3 738
360/80 L 2-4 husstander	1 950	2 438	0,0 %	1 950	2 438
660/240 L 5-6 husstander	1 859	2 324	0,0 %	1 859	2 324
Fradrag hjemmekompost	464	580	0,0 %	464	580
Ved gjenvinningsstasjonene gjelder avgifter vedtatt av Horisont					
Septik slam (nytt oppsett)					
Kontrollgebyr septikk	235	294	0,0 %	235	294
Slamavskiller for bolig (inntil 4 m3)	1 625	2 031	0,0 %	1 625	2 031
Tett tank for bolig (inntil 6 m3)	2 130	2 663	0,0 %	2 130	2 663
Minirensanlegg for bolig	1 625	2 031	0,0 %	1 625	2 031
Slamavskiller for fritidsbolig (inntil 4 m3)	2 025	2 531	0,0 %	2 025	2 531
Tett tank for fritidsbolig (inntil 6 m3)	2 530	3 163	0,0 %	2 530	3 163
Minirensanlegg for fritidsbolig	2 025	2 531	0,0 %	2 025	2 531
Pris pr m3 utover standard størrelse (4/6 m3)	335	419	0,0 %	335	419

	Akuttømminger bestilt før kl. 12.00 på hverdager utføres til vanlig honorar.				
	Akuttømminger etter kl. 15.00 på hverdager tillegges et kveldstillegg på kr 980,- eks. mva.				
	Akuttømminger etter kl. 21.00 og på helg/helligdager tillegges et tillegg på kr 1.340,- eks mva.				
	Gebyr for manglende tilgang til septikkanlegg ved tømming kr 500,- eks mva				
	Ved fortetninger av ikke- nedbrytbare produkter som må leveres som spesialavfall, kan disse kostnadene faktureres direkte til abonnent				
	Matavfall storhusholdninger				
	Reguleres etter vedtak av Horisont				

6 SAKSBEHANDLING ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN				
		2018	% - vis endring	2019
Byggesaksgebyrer				
Kap. 19 Dispensasjon				
§ 19-2 Dispensasjon fra LNF-området for enkle tiltak (garasje, tilbygg, osv) i kommuneplanens arealdel/ reg.planer og mindre avvik i gjeldende planer f.eks. takvinkel på tilbygg til eksisterende bygninger der tiltaket kommer i konflikt med gjeldende bestemmelser - Uten høring		1 250	3,0 %	1 288
§ 19-2 Dispensasjon fra PBL m/forskrifter og gjeldende arealplan. Dispensasjoner som ikke krever høring etter pbl av 2008 kap. 19 og/eller politisk behandling. Pr. forhold:		5 120	3,0 %	5 274
§ 19-2 Fradeling og dispensasjon fra PBL m/forskrifter og gjeldende arealplan. Dispensasjoner som ikke krever høring etter pbl av 2008 kap. 19 og/eller politisk behandling.		7 168	3,0 %	7 383
§ 19-2 Dispensasjon som krever høring etter pbl av 2008 kap. 19 og/eller politisk behandling:		10 240	3,0 %	10 547
§ 19-2 Fradeling og dispensasjon som krever høring etter pbl av 2008 kap. 19 og/eller politisk behandling:		12 288	3,0 %	12 657
§ 19-2 Ved flere disp. forhold; pr. forhold etter første		3 072	3,0 %	3 164
§ 20-3, jf. § 20-1 Søknadspliktige tiltak som krever ansvarlige foretak, rammetillatelse eller igangsettingstillatelse				
§ 20-3, jf. § 20-1a Boligbygg, en boenhet		15 360	3,0 %	15 821
Tillegg pr boenhet utover den første		2 560	3,0 %	2 637
§ 20-3, jf. § 20-1a Fritidsbolig, selvstendig enhet		12 288	3,0 %	12 657
§ 20-3, jf. § 20-1a Frittliggende anneks på bolig		4 096	3,0 %	4 219

§ 20-3, jf. § 20-1a Frittliggende anneks på fritidseiendom 0-25 kvm	4 096	3,0 %	4 219
§ 20-3, jf. § 20-1a Frittliggende anneks på fritidseiendom 26-50 kvm	5 632	3,0 %	5 801
§ 20-3, jf. § 20-1a Frittliggende garasje/uthus på bolig/fritidseiendom, areal over 70 kvm	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf. § 20-1a Tilbygg/påbygg/underbygg over 50 m2	4 096	3,0 %	4 219
Tillegg pr. tilbygg/påbygg/underbygg utover det første	2 048	3,0 %	2 109
Tilbygg/påbygg/underbygg som inneholder ny boenhet, boligeiendom	12 288	3,0 %	12 657
Tilbygg/påbygg/underbygg som inneholder ny boenhet, fritidseiendom	10 240	3,0 %	10 547
§ 20-3, jf. § 20-1 a Andre bygg enn bolig og fritidsbygg. Nybygg, tilbygg, påbygg, underbygging. Tiltaksklasse 1	15 360	3,0 %	15 821
§ 20-3, jf. § 20-1 a Andre bygg enn bolig og fritidsbygg. Nybygg, tilbygg, påbygg, underbygging. Tiltaksklasse 2	30 720	3,0 %	31 642
§ 20-3, jf. § 20-1 a Andre bygg enn bolig og fritidsbygg. Nybygg, tilbygg, påbygg, underbygging. Tiltaksklasse 3	51 200	3,0 %	52 736
§ 20-3, jf. § 20-1a Andre bygg enn bolig og fritidsbygg. Nybygg, tilbygg, påbygg, underbygging. Pr. påbegynte 100 kvm over 400 kvm BRA	2 560	3,0 %	2 637
§ 20-3, jf. § 20-1a Driftsbygninger i landbruk over 1000 kvm eller tilbygg der totalt bygg blir over 1000 kvm	10 240	3,0 %	10 547
§ 20-3, jf. § 20-1 a Ledningsnett VA, tiltaksklasse 1	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf. § 20-1 a Ledningsnett VA, tiltaksklasse 2	10 240	3,0 %	10 547
§ 20-3, jf. § 20-1 a Ledningsnett VA, tiltaksklasse 3	15 360	3,0 %	15 821
§ 20-3, jf. § 20-1b Vesentlig endring eller reparasjon av bestående byggverk	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf. § 20-1c Fasadeendring	4 096	3,0 %	4 219
§ 20-3, jf. § 20-1d Bruksendring uten bygningsmessige arbeider	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1d Bruksendring som medfører bygningsmessige arbeider	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf. § 20-1d Bruksendring som medfører ny boenhet	7 680	3,0 %	7 910
§ 20-3, jf. § 20-1e Riving av tiltak, tiltaksklasse 1, som ikke trenger høring av annen myndighet	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1e Riving av tiltak, tiltaksklasse 1, som er sefrak-registrert eller trenger høring av annen myndighet	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf. § 20-1 e Riving av tiltak, tiltaksklasse 2	10 240	3,0 %	10 547
§ 20-3, jf. § 20-1 e Riving av tiltak, tiltaksklasse 3	20 480	3,0 %	21 094
§ 20-3, jf. § 20-1f Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner, tiltaksklasse 1	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1f Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner, tiltaksklasse 2	7 168	3,0 %	7 383
§ 20-3, jf. § 20-1f Oppføring, endring eller reparasjon av bygningstekniske installasjoner, tiltaksklasse 3	15 360	3,0 %	15 821
§ 20-3, jf. § 20-1g Oppdeling, sammenføyning av bruksenheter i bolig, samt ombygging som medfører fravikelse av bolig	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1h Oppføring av innhegning mot vei	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1i Skilt eller reklameinnretninger	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf. § 20-1j Plassering av midlertidige bygninger, konstruksjoner eller anlegg.	3 584	3,0 %	3 692

§ 20-3, jf.§ 20-1k Vesentlig terrenginngrep, tiltaksklasse 1	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf.§ 20-1k Vesentlig terrenginngrep, tiltaksklasse 2	7 168	3,0 %	7 383
§ 20-3, jf.§ 20-1k Vesentlig terrenginngrep, tiltaksklasse 3	15 360	3,0 %	15 821
§ 20-3, jf.§ 20-1l Anlegging av veg, parkeringsplass eller landingsplass	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-3, jf.§ 20-1m Deling av eiendom eller bortfeste av enhet i mer enn 10 år, utenfor byggesone og i uregulert område	5 120	3,0 %	5 274
§ 20-3, jf.§ 20-1m Deling av eiendom med grenser som er i samsvar med plan	2 560	3,0 %	2 637
§ 20-3, jf.§ 20-1m Søknad om tilleggsarealer/grensejusteringer	3 072	3,0 %	3 164
§ 20-4 Tiltak som kan forestås av tiltakshaver, rammetillatelse eller igangsettingstillatelse			
§ 20-4a Tilbygg, påbygg, underbygging av bolig/fritidseiendom < 50 kvm	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-4a Tilbygg til garasjer, uthus på bolig/fritidseiendom < 50 kvm	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-4a Frittstående tiltak på bebygd eiendom inntil 70 kvm	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-4b Alminnelige driftsbygninger i landbruket med samlet BRA under 1000 kvm:			
Bygninger for husdyrhold inntil 1000 kvm (Nybygg)	7 168	3,0 %	7 383
Bygninger for personopphold (Nybygg)	12 800	3,0 %	13 184
Andre landbruksbygg (Nybygg redskapshus, o.l.)	5 120	3,0 %	5 274
Tilbygg (gjelder alle landbruksbygg) fra 0 - 100 kvm	3 500	3,0 %	3 605
Tilbygg (gjelder alle landbruksbygg) fra 101 - 500 kvm	5 000	3,0 %	5 150
Tilbygg (gjelder alle landbruksbygg) fra 501 - 1000 kvm	7 000	3,0 %	7 210
Alminnelige driftsbygninger i landbruket med samlet BRA over 1000 kvm se § 20-3, jf.§ 20-1a over			
§ 20-4c Mindre midlertidige eller transportable bygninger, konstruksjoner eller anlegg	3 584	3,0 %	3 692
§ 20-4e Andre mindre tiltak som kan forestås av tiltakshaver	3 584	3,0 %	3 692
§ 21-4 Tillegg for igangsettingstillatelse etter gitt rammetillatelse			
§ 21-4 Igangsettingstillatelse, for hver igangsettingstillatelse	3 584	3,0 %	3 692
§ 21-10 Midlertidig brukstillatelse	1 792	3,0 %	1 846
§ 21-10 Ferdigattest	1 536	3,0 %	1 582
§ 21-10 Ferdigattest for tilbygg < 50 m ²	512	3,0 %	527
§ 21-10 Ferdigattest for pipe	256	3,0 %	264
§ 21-10 Ferdigattest for tiltak etter § 20-4, < 15 m ²	256	3,0 %	264
Endring av gitte tillatelser			
Endrings-/tilleggssøknad, pr. endring/tillegg § 20-3-tiltak	2 560	3,0 %	2 637
Endrings-/tilleggssøknad, pr. endring/tillegg § 20-4-tiltak	1 280	3,0 %	1 318
Endring av ansvarsrett	1 024	3,0 %	1 055

Godkjenning av foretak for ansvarsrett			
§ 22-3 Godkjenning, samt utviding av godkjennings-område, SØK, PRO, UTF, KTR - Der foretak ikke oppfyller kravene	3 072	3,0 %	3 164
§ 6-8 Byggesaksforskriften, godkjenning av selvbygger for SØK, PRO, UTF for inntil 2 av disse funksjonene (bolig og/eller fritidsbolig)	2 048	3,0 %	2 109
§ 6-8 Byggesaksforskriften, godkjenning av selvbygger for SØK/PRO/UTF for alle funksjonene (bolig og/eller fritidsbolig)	3 072	3,0 %	3 164
§ 6-8 Byggesaksforskriften, Senere godkjenning av selvbygger for SØK, PRO, UTF (bolig og/eller fritidsbolig)	2 000	3,0 %	2 060
§ 32-8 Overtredelsesgebyr			
Ulovlig igangsatt arbeid, eller andre brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av pbl.kan medføre ileggelse av overtredelsesgebyr med hjemmel i § 32-8. Se satser i byggesaksforskriften (SAK10) § 16-1.			
Avslag på byggesøknad og byggesøknad hvor tiltakshaver avbryter behandling			
Dersom deling- og/eller byggesøknader fører til avslag eller avbrytes av tiltakshaver før ferdigbehandling, skal det betales 50 % av fullt gebyr. Evt. dispensasjonsgebyr som følger saken må betales fullt ut.			
Ny søknad om utslippstillatelse, eller etter pålegg om utbedring samt utviding av eksisterende anlegg			
1-15 pe (1-3 boliger)	3 584	3,0 %	3 692
16 - 50 pe	7 168	3,0 %	7 383
51 - 100 pe	15 360	3,0 %	15 821
101 - 1000 pe	30 720	3,0 %	31 642
1001 - 2000 pe	46 080	3,0 %	47 462
Behandling av VA plan - Større utslippssaker som medfører utlegging til offentlig ettersyn, befaring, innhenting av uttalelser, omfattende anleggskontroll o.l.: - Tiltakshaver/søker må selv dekke utgifter vedr. annonsering, ekstern faguttalelse/vurdering/behandling o.l.			
	10 240	3,0 %	10 547
Ny søknad om utslippstillatelse, eller etter pålegg om utbedring samt utviding av eksisterende anlegg i henhold til godkjent VA plan			
1-15 pe (1-3 boliger / hytter)	2 048	3,0 %	2 109
Behandling av ulovlig utslipp			
2 ganger det opprinnelige gebyret			
Behandling av søknad om endring av tillatelse			
Viser til gebyr for endring av gitte tillatelser for byggesaker.			

Ferdigattest for avløpsanlegg	1 536	3,0 %	1 582
Dersom søknad om utslippstillatelse fører til avslag skal det betales 50 % av fullt gebyr.			
Gebyrer etter Forurensningsloven			
§ 52 a Kontroll av private avløpsanlegg, herunder tette avløpstanker	302	3,0 %	311
Plansaker			
GENERELT :			
Gebyr skal fastsettes etter de gebyrsatser som gjelder når planen er innlevert til kommunen for behandling.			
Ved endelig avslag av reguleringsforslag betales 50% gebyr.			
Dersom det ikke har vært framdrift i en regulerings sak i løpet av de tre siste år, blir saken regnet som avslutta.			
Dersom gebyret er åpenbart urimelig i forhold til de prinsipp som er lagt til grunn for gebyrreglene, og det arbeid kommunen har hatt, kan kommunen etter eget tiltak eller etter søknad fastsette et forholdsmessig gebyr.			
Krav om utarbeidelse av bebyggelsesplan (etter gammel plan- og bygningslov) i gjeldende (flate)reguleringsplanar skal følges opp med utarbeiding av detaljregulering.			
Pbl Kap. 12 Behandling av private reguleringsplaner			
§ 12-9 Fastsettelse av planprogram	5 120	3,0 %	5 274
Grunngebyr	25 600	3,0 %	26 368
Gebyr per daa for de første 10 daa	2 048	3,0 %	2 109
Gebyr per daa utover de første 10 daa	1 024	3,0 %	1 055
Ved fastsetting av det arealavhengige gebyret skal underformål til følgende hovedformål ikke regnes med i gebyrgrunlaget: Grønnstruktur, LNF og Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone (gjelder ikke småbåthavn)			
Endring av reguleringsplan som omfatter hele planområdet behandles som ny plan med fullt gebyr.			
Endring av del av reguleringsplan som krever full planprosess (behandling etter pbl § 12-3):	15 360	3,0 %	15 821
Mindre endring av reguleringsplan som ikke krever full planprosess (jf. pbl § 12-14):	10 240	3,0 %	10 547

7 FELLINGSAVGIFTER FOR ELG OG HJORT			
Dyreart/gruppe	2018	% - vis endring	2019
Elg - voksen	485	0,0 %	485
Elg - kalv	285	0,0 %	285
Hjort - voksen	370	0,0 %	370
Hjort - kalv	225	0,0 %	225

8 BETALINGSSATSER FOR TJENESTER I LANDBRUKET			
Beskrivelse	2018	% - vis endring	2019
Delingssaker etter jordlovens §12	2 000	0,0 %	2 000
Konsesjonssaker, minstegebyr	2 500	0,0 %	2 500

Konsesjonssaker, tillegg 3 promille av første 1 million + 2 promille av overskytende			
Konsesjonssaker, makssats	5 000	0,0 %	5 000

9 FEIE- OG TILSYNSAVGIFTER			
Tjeneste	2018	% - vis endring	2019
Feiing/tilsyn av piper og ildsteder pr stk	450	0,0 %	450
Tilleggsavgift for feiing på bolig som ikke har tilrettelagt for feiing ved første besøk	350	0,0 %	350
Feiing av hyttepiper utover ordinært besøk	890	0,0 %	890
Feie og tilsynsavgift hytte/ fritidseiendom*	100	0,0 %	100
*Ved 3 eller flere piper på fritidseiendommer faktureres 100,- ekstra pr år			

10 BETALING FOR UTRYKNING VED UNØDVENDIGE ALARMER			
Beskrivelse	2018	% - vis endring	2019
Utrykning ved unødvendig alarm på automatiske alarmanlegg	4 800	0,0 %	4 800

11 BETALING FOR HELSETJENESTER			
Beskrivelse	2018	% - vis endring	2019
Konsultasjon ved reisevaksinering	200	5,0 %	210
Konsultasjon ved flergangsvaksinering	90	11,1 %	100
Influensavaksine inkl. konsultasjon	190	10,5 %	210
Konsultasjon når egen vaksine medbringes	50	60,0 %	80
Audiometri (hørselsundersøkelse)	150	20,0 %	180
Egenbetaling på dagtilbud avdeling for psykisk helsearbeid	40	0,0 %	40
Egenbetaling mandagskveld avdeling for psykisk helse	50	0,0 %	50
Egenbetaling for kortere turer avdeling for psykisk helsearbeid	90	11,1 %	100
Egenbetaling for Sverige-tur avdeling for psykisk helsearbeid	300	6,7 %	320

12 BETALINGSSATSER FOR OMSORG- OG REHABILITERING			
Hjemmehjelp, månedsabonnement	2018	% - vis endring	2019
Inntekt under 2 G (pris fastsettes av staten. Kjent i slutten av desember)	205		
av desember)			
Inntekt 2 - 3 G	1 100	22,7 %	1 350
Inntekt 3 - 4 G	1 800	20,3 %	2 165
Inntekt 4 - 5 G	2 500	14,4 %	2 860
Inntekt over 5 G	3 300	10,5 %	3 645
Hjemmehjelp, timespris			
Inntekt under 2 G	400	0,0 %	400
Inntekt 2 - 3 G	400	0,0 %	400

Inntekt 3 - 4 G	400	0,0 %	400
Inntekt 4 - 5 G	400	0,0 %	400
Inntekt over 5 G	400	0,0 %	400
Ambulerende vaktmester			
Pr påbegynte time	400	0,0 %	400
Fysio-/ergoterapi-tjenesten			
Egenbetaling kommunal fysioterapi			
A1a (Undersøkelse/vurdering av fysioterapeut, inntil 30 minutter)	170	-100,0 %	
A2a (Behandling hos fysioterapeut i 20 min)	98	-100,0 %	
A2b (Behandling hos fysioterapeut i 30 min)	154	-100,0 %	
A2c (Behandling hos fysioterapeut i 40 min)	191	-100,0 %	
A2e (Behandling hos fysioterapeut i 60 min)	242	-100,0 %	
A2f (Behandling hos fysioterapeut i 60 min)	300	-100,0 %	
A10 (Veiledet trening, minst 30 min)	25	-100,0 %	
C34a (Gruppetrening 30 min)	55	-100,0 %	
C34c (Gruppetrening 60 min)	97	-100,0 %	
C34f (Gruppetrening 90 min)	138	-100,0 %	
Pris fastsettes av staten. Kjent i slutten av desember.			
Opphold			
Opphold i omsorgssenter, pr døgn	155	0,0 %	155
Mat opphold, pr døgn	130	0,0 %	130
Dagopphold	150	20,0 %	180
Betaling for skyss til og fra dagopphold for eldre og demente	90	11,1 %	100
Betaling for skyss til og fra Dokka vedsenter, pr tur	30	0,0 %	30
Egenbetaling transport kommunal bil (pris pr km)	4,10	-4,9 %	3,90
Trygghetsalarmer			
Leie pr måned	300	1,7 %	305
Der kommunen eier abonnementet (GSM-alarmer)	70	0,0 %	70
Betaling for ekstra smykke	50	0,0 %	50

13	BETALINGSSATSER KOST/MIDDAGSMAT OMSORG OG REHABILITERING		
	Tjeneste	2018	% - vis endring
			2019
	Kost for beboere i omsorgssenter fullkost Pr. mnd	4154	5,4 %
Middag i kantine	85	0,0 %	85
Middag utkjørt	85	0,0 %	85
Kost i omsorgssenter vil være en abonnementsordning der man har en fastpris pr. mnd Unntak er ved innleggelse på sykehus eller annen institusjon.			
I tillegg kommer satser som skal benyttes i beregningen av brukerbetaling for langtidsplass.			
Korttidsopphold Landmo (beregnes etter § 4 i forskriften) (Ny pris kjent i desember)			
Døgnopphold	160	3,1 %	165
Dag/nattopphold	80	6,3 %	85
Mer enn 60 døgn korttidsopphold i et kalenderår betales det som for langtidsopphold.			

På korttidsopphold i sykehjem vet man ikke noe om det blir noen økning ennå, da dette blir bestemt sentralt. Det kommer nye satser på dette fra helsedirektoratet en gang i desember. Nordre Land kommune forholder seg her til forskriftene.

Langtidsopphold Landmo (beregnes etter § 3 i forskriften)

Kurdøgnprisen, maxpris pr døgn 2 850 0,0 % 2 850

Fradrag boutgifter de første 6 mnd:

Det gis 85 % refusjon av dokumenterte boutgifter når huset står tomt.

For beboere med hjemmeboende ektefelle gis halvparten i refusjon.

Utgiftene som det gis refusjon for er:

- kommunale avgifter
- husleie
- strøm
- forsikring

Beboer/pårørende må sende inn krav om refusjon innen fastsatt frist, på skjema de får tilsendt.

* Maks refusjon er satt til kr. 18 000,- for 6 måneder / 3000 pr. mnd.

Etterberegning av vederlaget foretas etter at ligninga for foregående år er ferdig.

Kontrollberegning

foretas ved behov eller når det forekommer

endringer.

14 FORELDREBETALING I SKOLEFRIDITSORDNINGEN			
Beskrivelse	2018	%-vis endring	2019
2 dager = 40 % plass, pris pr måned	1 382	1,30 %	1 400
3 dager = 60 % plass, pris pr måned	1 935	3,36 %	2 000
4 dager = 80 % plass, pris pr måned	2 488	2,49 %	2 550
5 dager = 100 % plass, pris pr måned	2 765	0,00 %	2 765
Kjøp av ekstra dag, pris pr dag	150	6,67 %	160
Kjøp av dag i ferie	350	0,00 %	350
Fradrag gratistilbud (leksehjelp) pr time	32	0,00 %	32
Kjøp av morgenplass/6. time, pr dag	57	5,26 %	60
Kjøp av morgenplass/6. time, pr måned	1 100	9,09 %	1 200
Betaling for mat, 100 % plass, pris pr måned	300	0,00 %	300
1 dag beregnes uavhengig av tid barnet faktisk er på SFO.			
Alle bestiller kjernetid, og varsler SFO, med hensyn til bemanning, ved endringer av denne.			
Turnusplass innarbeides i forhold til % plass.			
Bestilt plass/dag faktureres uansett oppmøte/fravær.			
Det gis søskenmoderasjon etter at maxpris oppnås, dvs. full plass			
1.barn gis 25 % moderasjon			
2. barn, 50 % moderasjon 3. barn.			
Betaling for 38 uker fordelt på 10 måneder.			
Betaling for opphold i ferier utenfor skoleårets 38 uker, faktureres separat.			

15 FORELDREBETALING I BARNEHAGENE			
Antall dager - oppholdstid pr dag	2018	% - vis endring	2019
3 dager	1810	2,76 %	1860

4 dager	2420	2,69 %	2485
5 dager	2910	2,75 %	2990
Ekstra dag (hvis barnehagen har kapasitet)	240 pr dag		
Barnehagene har 12 måneders åpningstid. Det faktureres 11 måneder pr år (ikke forfall i august).			
Reduksjoner i betaling			
For 2. barn: 30 % moderasjon			
For 3. barn: 50 % moderasjon			
Makspris heltidsplass i forhold til husholdningens samlede inntekt, samt inntektsgrense for redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid for 3-, 4-, og 5- åringene, følger statens satser for 2019.			

16 KOMMUNAL EIENDOMSSKATT			
	2018	% - vis endring	2019
Alminnelig skattesats	7 o/oo	0 %	7 o/oo
Differensiert skattesats på boliger, fritidsboliger og ubebygde tomter	2,5 o/oo	0 %	2,5 o/oo

17 GEBYRER FOR ARBEIDER ETTER MATRIKKELLOVEN			
	2018	% - vis endring	2019
Oppretting av grunneiendom og festegrunn			
Areal fra 0 - 500 m ²	8 256	3,0 %	8 503
Areal fra 500 - 2000 m ²	17 691	3,0 %	18 221
Areal fra 2001 m ² - økning pr påbegynt 5 da	2 359	3,0 %	2 430
Oppretting av punktfeste	8 031	3,0 %	8 272
Oppretting av grunneiendom på hel teig			
Faktureres etter medgått tid, timesats.	1 000	3,0 %	1 030
Minstegebyr	3 442	3,0 %	3 545
Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn			
Areal fra 0 - 500 m ²	8 256	3,0 %	8 503
Areal fra 500 - 2000 m ²	17 691	3,0 %	18 221
Areal fra 2001 m ² - økning pr påbegynt 5 da	2 359	3,0 %	2 430
Oppmåling av uteareal pr eierseksjon			
Areal fra 0 - 50 m ²	3 626	3,0 %	3 735
Areal fra 51 - 250 m ²	7 253	3,0 %	7 471
Areal fra 251 - 2000 m ²	12 089	3,0 %	12 451
Areal fra 2001 m ² - økning pr påbegynt 5 da	2 359	3,0 %	2 430
Oppretting av anleggseiendom			
Volum fra 0 - 2000 m ³	17 691	3,0 %	18 221
Volum fra 2001 m ³ - økning pr påbegynt 1000 m ³	2 359	3,0 %	2 430

Registrering av jordsameie			
Minstegebyr	3 538	3,0 %	3 644
Registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid. Timesatsen er kr 500,-			
Oppretting av matrikkelenhet uten fullført oppmålingsforretning			
Oppretting uten fullført oppmålingsforretning	3 538	3,0 %	3 644
Viser til 6.1.1, 6.1.2, 6.1.4 og 6.1.5. I tillegg kommer gebyrsatsene under punkt 6.1 for å utføre oppmålingsforretningen			
Avbrudd i oppmålingsforretningen eller matrikulering			
Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, må avvises, ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold eller av andre grunner ikke kan fullføres, settes til 1/3 av gebyrsatsene etter 6.1 og 6.2			
Grensejustering			
Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
Areal fra 0 - 250 m2	3 626	3,0 %	3 735
Areal fra 251 - 500 m2	7 253	3,0 %	7 471
Ved gebyr for grensejustering kan arealet for involverte eiendommer justeres med inntil 5 % av eiendommens areal (maksgrense 500 m2). Eiendom kan imidlertid ikke avgi areal som i sum overstiger 20 % av eiendommens areal før justeringen. For grensejustering til veg- og jernbaneformål kan andre arealklasser gjelde.			
Anleggseiendom			
Volum fra 0 - 250 m3	6 045	3,0 %	6 226
Volum fra 251 - 1000 m3	9 671	3,0 %	9 961
For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum (maksgrense 1000 m3)			
Arealoverføring			
Grunneiendom, festegrunn og jordsameie			
Areal fra 0 - 250 m2	9 435	3,0 %	9 718
Areal fra 251 - 500 m2	17 691	3,0 %	18 222
Arealoverføring pr nytt påbegynt 1 da medfører en økning av gebyret på 2000,-			
Ved arealoverføring skal oppmålingsforretning og tingslysning gjennomføres. Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.			
Anleggseiendom			
Volum fra 0 - 250 m3	9 435	3,0 %	9 718
Volum fra 251 - 1000 m3	17 691	3,0 %	18 222
Arealoverføring pr nytt påbegynt 1 da medfører en økning av gebyret på 2000,-			
For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenføring er til stede. Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum			
Kartlegging av eksisterende grenser der grensen tidligere er koordinatbestemt ved			

oppmålingsforretning			
For inntil 2 punkter	2 417	3,0 %	2 490
For overskytende grensepunkter, pr punkt	601	3,0 %	619
Kartlegging av eksisterende grense der grensen ikke tidligere er koordinatbestemt eller kartlegging av rettigheter			
For inntil 2 punkter	4 704	3,0 %	4 845
For overskytende grensepunkter, pr punkt	1 176	3,0 %	1 211
Gebyr for kartlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid med 520 kr/time			
Privat grenseavtale			
For inntil 2 punkter eller 100 m grenselengde	4 836	3,0 %	4 981
For hvert nytt punkt eller påbegynt 100 m grenselengde	1 209	3,0 %	1 245
Billigste alternativ for rekvirent velges			
Alternativt kan gebyr fastsettes etter medgått tid med 520 kr/time			
Seksjonering			
Uten befarings, 3 ganger rettsgebyret	2 773	3,0 %	2 856
Med befarings, 5 ganger rettsgebyret	4 622	3,0 %	4 761
Grensemerker pr stk	50	0,0 %	50
Arbeid iht matrikkellova kan faktureres etter medgått tid iht timessats			
	1 000	0,0 %	1 000
Urimelige gebyr			
Dersom gebyret åpenbart er urimelig i forhold til prinsippet som er lagt til grunn, og det arbeidet og de kostnadene som kommunen har hatt, kan administrasjonssjefen eller den han/hun har gitt fullmakt, av eget tiltak fastsette et passende gebyr. Fullmaktshaver kan under samme forutsetninger og med bakgrunn i grunnlagt søknad fra den som har fått kravet om betaling av gebyr, fastsette et redusert gebyr.			
Betalingstidspunkt			
Beregnet gebyr kan kreves inn enten forskuddsvis eller etterskuddsvis. Dokumenterte utgifter til evt tinglysningsgebyr, dokumentavgifter og/eller pantebokutskifter faktureres i tillegg. Merverdiavgift beregnes ikke.			
Forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken			
Gjør rekvirent under sakens gang forandringer i grunnlaget for matrikkelføring av saken, opprettholdes likevel gebyret.			
Utstedelse av matrikkelbrev			
Matrikkelbrev inntil 10 sider	175		
Matrikkelbrev over 10 sider	350		
Endringer i maksimumssatsene reguleres av Statens kartverk i takt med den årlige kostnadsutviklingen.			
Eiendomsopplysninger :			
Eiendomsmeglerpakke	2 000	25,0 %	2 500
Eiendomsmeglerpakke ubebygd tomt	799	-100,0 %	
Eiendomsinformasjon fra Matrikkel	213	-100,0 %	
Bygningsdata fra Matrikkel	213	-100,0 %	

Grunnkart	213	-100,0 %
Ledningskart	213	-100,0 %
Matrikkelkart/Målebrev	320	-100,0 %
Godkjente bygningstegninger	639	-100,0 %
Gjeldende arealplaner med bestemmelser	320	-100,0 %
Ferdigattest / midlertidig brukstillatelse	267	-100,0 %
Vei, vannforsyning og avløpsforhold	320	-100,0 %
Kommunale avgifter og eiendomsskatt	267	-100,0 %
Restanser og legalpant	267	-100,0 %
Planskjema - kun test	309	-100,0 %
Pipe og ildsted	267	-100,0 %
Gebyrene er regionale, og blir fastsatt i desember.		

18 Ved fra Dokka vedsender			
	2018	% - vis endring	2019
Bjørkeved/sekk 60 l inkl. mva	69	4,3 %	72
Blandingsved/sekk 60 l inkl. mva	59	5,1 %	62
1000L stablet ved	1050	1,9 %	1070
1000L løs ved	750	6,7 %	800
Utkjøring pr 1000L pall	50	0,0 %	50
Utkjøring, pr sekk	5	0,0 %	5

NORDRE LAND
KOMMUNE